Leto LXXIII, št. 49 Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr bar bezahlt. Preis - Cena L 2

Uredništvo in uprava: Ljubljana Kopitarjeva 6. Telefon 33-61—33-64 Mesečna naročnina 22 lir. — Ček rač. Ljubljana 10.650 za naročnine in 10.324 za inserate. Izključna zastopstva za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEC

MAREC - 1945
2
PETEK

V februarju je bilo potopljenih 288.480 ton sovražne preskrbe

Poznanjska posadka je podlegla sovražni premoči — Severnoameriški prodor pri Rheydtu in Grevenbroichu onemogočen — Ogorčeni boji južno od Trierja.

Führerjev glavni stan, 1. marca. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Boljševiki so izvedli v slovaškem Erzgebirge, vzhodno od Altschla in pri Briesenu številne slabše napade, ne da bi dosegli bistvene uspehe.

Borba v Šleziji se je omejila na področja pri Goldbergu in Laubanu. Oklepniki in grenadirji so onemogočili tudi včeraj nameravani sovjetski prodor proti vhodom v pogorje. Posadka trdnjave Vratislava se bori v ogorčenih pouličnih bojih s sovražnikom, ki je vdrl z juga.

Obnovljeni boljševiški napadi ob mestnem robu pri Gubenu so se zlomili z izgubami. Severno od Arnswalda so prodrle boljševiške napadalne skupine, ki so jih podpirali oklepniki, na več mestih do severne obale reke Ihna, kjer pa so obležale v našem obrambnem ognju.

V vzhodni Pomorjanski je poskušal sovražnik včeraj odstraniti nevarnost, ki je grozila njegovim bokom, odstraniti z razširitvijo svojega vdornega področja na vse strani. Vendar so njegovi oklepniki, konjeniški in pehotni oddelki le nekoliko potisnili nazaj naša zapahnitvena bojišča južno od Bublitza in jugovzhodno od Rummelsburga.

Poznanjska posadka je pod vodstvom generalnega majorja Goneli v štiritedenskem junaškem boju do zadnjega držala to prometno središče, posebno važno za sovražno prodiranje na bojišču ob Odri, vezala močne sovražne sile in zadala sovražniku najtežje izgube. Hrabra posadka je po porabi zadnjega streliva podlegla sovražni premoči, potem ko je bila v središču mesta končno stisnjena na najožji prostor.

Bitka v Vzhodni Prusiji je zagorela na celotnem južnem bojišču, potem ko je vrgel sovražnik v borbo mnogo gradiva. Naše hrabre divizije so onemogočile povsod prodor s skromnimi izgubami na ozemlju ter uničile 88 sovražnih oklepnikov.

V Samlandu so se po očiščenju pridobljenega ozemlja zvišale sovražne izgube med napadalnim bojem na 602 vojetnika, 5630 naštetih mrličev, 60 oklepnikov, 164 topov, 318 protioklepniških topov in 168 metalcev granat.

Pod vtisom odličnega obrambnega uspeha naših neomajno vztrajajočih čet med peto bitko v Kurlandiji je ustavil sovražnik včeraj svoje brezuspešne prebijalne poskuse na Libau; v teh bojih so izgubili boljševiki v osemdnevnih bojih 19.000 mož, 301 oklepnik in številne topove.

Na zapadu so Angleži in Kanadčani med Maaso in spodnjim Renom kljub mogočnemu posegu gradiva in moštva, ki traja sedaj že tri tedne, napredovali tudi včeraj jugovzhodno od Kalkarja le za nekaj kilometrov. Njihovi napadi jugovzhodno od Gocha so se izjalovili.

Pod močnim pritiskom neprestano napadajoče 9. britanske armade se bore naše čete neomajno s svojo obrambno voljo v strnjenem bojišču, ki poteka iz področja zapadno od Dülhena do odseka Erft in doseza južno od Dürena reko Roer. Onemogočeni so bili sovražnikovi poskusi, da bi predrl to bojišče s težiščem na obeh straneh Rheydta in na odseku pri Grevenbroichu.

Amerikanci so nadaljevali tudi na ostalem zapadnem bojišču s svojimi napadi na številnih odsekih. Severno od Snežnega Eifela in ob Prümu so imeli boji le krajeven pomen. Pri in jugovzhodno od Bitburga je izsilil sovražnik kljub žilavi protiobrambi naših čet nekaj vdorov v smeri na Kyll.

S sovražnikom, ki napada iz svojega predmostja ob Saari s severni smeri, so južno od Trierja v teku hudi boji.

Z zapadnega bojišča javljajo uničenje skupno 82 sovražnih oklepnikov.

V ogorčenih letalskih bojih nad zapadnim bojnim področjem je bilo predvsem nad zgornjim Renom sestreljenih 10 sovražnih letalcev v nizkem poletu.

V noči na 27. februar so izvedle sovražne obkolitvene sile pred trdnjavo Gironde-Nord po močni topniški pripravi številne sunke proti našim bojnim postojankam. Vsi sunki so bili razbiti pod visokimi izgubami za napadalca.

Kassel, Hagen in nadaljnji kraji na Westfalskem, kakor tudi na področju Gelsenkirchen so bili včeraj napadalni cilji angloameriških strahovalnih bombnikov. Britanci so odvrgli v pretekli noči bombe na nemško prestolnico in posamezno na južno nemško področje.

V borbi proti sovražni preskrbi in zaščiti sta potopila vojna mornarica in letalstvo v mesecu februarju 54 ladij s skupno 288.480 tonami, 2 križarki, 12 rušilcev in sprem'jevalnih rušilcev, 6 zaščitnih ladij, nek hitri bojni čoln. Razen tega je bilo torpediranih 16 nadaljnjih ladij s 94.000 tonami, kakor tudi neka križarka in 3 stražne ladje. S potopitvijo velikega dela tudi teh ladij je računati. Pri uspehih so predvsem udeležene podmornice. S tem je izgubil sovražnik v zadnjih dveh mesecih popolnoma ugotovljeno skupno 83 ladij s skupno 467.780 tonami, 3 križarke, 20 rušilcev in 12 nadaljnjih spremljevalnih ladij.

Poročila z bojišč

Berlin, 1. marca. Na vzhodnem bojišču se je v torek še jasneje kot doslej videlo, da se je položaj na nekaterih težiščih utrdil. To velja predvsem za Spodnjo Šlezijo, kjer so nemške čete na obeh straneh Zobtena južno od Goldberga ter severozahodno ter južno od Laubana odbile nadaljnje sovjetske probojne poskuse z visokimi izgubami za sovražne napadalne oddelke. Na različnih mestih so prešle nemške čete, potem ko so razbile boljševiške napade, v protinapade ter očistile zopet zavzeto ozemlje razpršenih sovražnih bojnih skupin. Severozahodno od Laubana in severovzhodno od Görlitza so naleteli nemški napredujoči oklepniki na sovražna oklepniška krdela ter jih razbili. Tu in pri Zobtenu je bilo uničenih skupno 51 sovjetskih oklepnikov. — Ob Lausitzer Neisse se je obnašal sovražnik po neuspehih preteklih dni v splošnem bolj mirno ter se je omejeval na krajevne napade šibkejših sil, ki so jih nemške čete odbile. Med Forstom in Gubenom so Nemci s protinapadi razbili šibkejše sovražne oddelke, ki so prekoračili Nelsso. Vzhodno in severno od Guben se je zrušilo več sovjetskih napadov proti mestu. Tudi na trdnjavskem področju, kjer so se v jugozahodnem mestnem delu nadaljevali trdi pouličnі boji, ni mogel doseči sovražnik nobenega omembe vrednega uspeha.

Med Frankfurtom ob Odri in Küstrinom je postalo bojno delovanje po daljšem odmoru zopet živahnejše. Jugovzhodno od Lebusa in zahodno od Görlitza je napadel sovražnik z nekaj bataljoni, vendar je moral po izgubi skoraj 400 mrtvih zopet prenehati s svojimi napadi. Enako se je končal šibkejši sovjetski sunek zahodno od Kienitza.

Težišče bojev na Pomorjanskem je nadalje pri Neu-Stettinu. Sovražni poskusi stisniti krilo nemškega zapaha, so bili brezuspešni. Nemški rezervni oddelki so napadli sovjetska oklepniška krdela, ki so prodrla dalje proti severu in severozahodu. Pri tem so uničili skupno z borbenimi letalci 21 sovjetskih oklepnikov. Močnejši boljševiški razbremenilni napadi v Tucheler Heide, predvsem zahodno in severno od Heiderodeja ter ob nižini Visle pri Grosswollentalu so se zrušili z visokimi izgubami. Pri tem so uničile nemške čete 30 nadaljnjih oklepnikov.

V Vzhodni Prusiji sovjetski napadi niso bili tako enotni kot prejšnje dni. Na južnem odseku med Frisches Haff in Zintenom se je omejeval nasprotnik na številne, toda krajevno omejene sunke, ki so jih nemški branilci odbili. Samo med Zintenom in avtomobilsko cesto je obnovil sovražnik svoje probojne poskusa, ki pa so se zrušili zaradi protinapadov nemških grenadirjev in močnega topniškega ognja. S tem so izvojevale nemške čete nad 21 napadajočimi sovjetskimi strelskimi divizijami popoln obrambni uspeh. Tudi v Kurlandiji so odlično se boreči grenadirji potolkli navaljujoče boljševike severno od Preekulna ter na odseku ob Wartarju. Na gozdnem ozemlju zahodno od železnice Mitau—Tuckum so bile obkoljene sovražne sile. Nemški oddelki so jih s protinapadom odrezali od njihovih zvez z zaledjem ter uničili.

Obrambna bitka na zahodu je bila silovitejša kot kdaj koli. Silovitost sovražnikovih probojnih poskusov se je stopnjevala predvsem vzhodno od Roerja, kjer je 9. severnoameriška armada z novo dovedenimi oklepniškimi in pehotnimi silami napadala ves dan. Kljub temu, da uporablja sovražnik vedno več gradiva ter da so bile nemške čete zaradi neprestanih letalskih napadov izpostavljene težkim preskušnjam vzdržljivosti, nasprotnik ni dosegel nameravanega prodora. Severnoamerikanci so sicer po dovedbi novih ojačenj napredovali pri Erkelenzu ter na bojišnem loku južno od tod, vendar so morali plačati te uspehe z visokimi izgubami. V težkih bojih so pokazali nemški oklepniki ponovno svojo udarno silo. Uničili so preko 100 težkih severnoameriških oklepnikov ter zažgali številne nadaljnje. Kljub tem občutnim izgubam je sovražnik do poznih večernih ur nadaljeval s svojimi poskusi, da bi razbil nemško obrambno bojišče, ne da bi dosegel svoj cilj. Ogorčeni boji so se bili tudi ob spodnjem Renu ter v Eifelu, ne da bi se položaj tamkaj bistveno spremenil. Posebno prva kanadska armada, ki jo je podpiralo nekaj britanskih divizij, je utrpela pri svojih ponovnih napadih, s katerimi je hotela prekoračiti železniško progo Goch—Xanten, visoke krvave izgube ter je izgubila mnogo oklepnikov. Nemški protitankovski topovi in oklepniki, ki so prešli v protinapad, so uničili 63 britanskih oklepnikov z večinoma kanadskimi posadkami.

Amsterdam, 1. 3. Kakor javlja agencija Reuter iz Pariza, je de Gaullova vlada privolila v udeležbo na konferenci v San Franciscu.

Obvladanje krize

Državni minister dr. Goebbels je govoril po radiu
Pregled vojaškega in političnega položaja

Berlin, 28. febr. Državni minister dr. Göbbels je govoril v sredo zvečer po velikonemškem radiu, nemškemu narodu. Njegov govor se je glasil:

Moji nemški rojaki in rojakinje!

Ako po daljšem premoru danes spet enkrat podajam pregled o trenutnem vojaškem in političnem položaju, ne storim tega zaradi tega, ker bi imel za to kak poseben aktualen povod. Moj namen je marveč ta, da bi vam prikazal zadeve, ki so v zvezi z vojno in ki so v zadnjih tednih zavzele za nas tako nerazveseljiv razvoj, v celotnem pregledu in to iz primerne oddaljenosti. V tako burni dobi, ko se večkrat dogajajo v tednu dni dogodki in spremembe, za katere bi svetovna zgodovina normalno potrebovala celo leto ali včasih celo polno desetletje, je zelo lahko mogoče, da ljudje zgube pogled za pravilno vrednotenje, zamenjavajo vzrok z učinkom, želje z dejstvi, nesrečo z brezupnostjo in krizo s katastrofo ter pridejo s tem v labirint duševnih in duhovnih zmešnjav, iz katerega potem ne morejo najti izhoda. Če zapade narod, ki se bori za svoj obstoj, tudi le za kratko dobo v to usodno napako, je to zanj večje zlo kakor izgubljena bitka. Ena glavnih nalog njegovega političnega vodstva mora zaradi tega biti, da mu odpira oči ne le za dejstva, temveč tudi za njegove možnosti in šanse ter ga tako naredi nedostopnega za popadke moralne slabosti, kakršni bi bili v tako težkem času, kakor je današnji, sicer razumljivi, ki pa bi bili vkljub temu izredno škodljivi za nadaljevanje te zgodovinsko največje borbe za življenje, srečo in bodočnost našega naroda.

Splošni vojni položaj je, čisto vojaško gledan, z uspešno sovjetsko ofenzivo iz predmostja pri Baranovu zavzel nenaden preokret v naš neprilog. Po najtežjih in za nje z izrednimi izgubami združenih bojih se je boljševiškim napadalnim armadam, ki jih je bilo zbralo sovjetsko vojno vodstvo, posrečilo prodreti globoko v nemški vzhodni prostor in s tem ustvarjati za nas izrazito napet položaj. O tem mi pač ni treba šele govoriti. Vsak od nas to že davno ve in dnevna poročila vrhovnega poveljstva, kakor tudi naši listi tega niti najmanj ne prikrivajo. Naš položaj je postal s tem skrajno napet, vendar pa ni niti najmanj brezizgleden. Trenutno se nahajamo v vojaški krizi, ki v mnogem pogledu sliči krizi, kakršno je preživljala Sovjetska unija v kasni jeseni l. 1941 ob grozeči obkolitvi Moskve in Leningrada, ki pa jo je uspešno obvladala. Tudi takrat je smatral ves svet sovjetsko stvar za izgubljeno, z izjemo sovjetskega vodstva samega. Vsi se bodo še spominjali, da je morala prestati enako krizo tudi Anglija v kasnem poletju 1940, ko so naše armade grozeče stale na atlantski obali in so nemške zračne in podmorniške sile uničevale britanski oboroževalni potencial in britanski pomorski promet, pa da je Anglija končno to krizo premagala, četudi šele po dolgih letih naporov. Ni nam torej treba posegati predaleč v zgodovinsko prošlost, da najdemo drugje vzporedne pojave k današnjemu položaju Reicha. Že dosedanji potek sedanje vojne nam jih nudi več takih z neovrgljivo prepričevalnostjo.

Da smo kratki, moremo torej ugotoviti, da je nesreča, ki nas je zadela, sicer zelo boleča, da pa nikakor ne pomenja izgube naše zmage in s tem razpada Reicha in biološkega uničenja nemškega naroda. Tako hitro Prusi ne streljajo, ali za sedanji primer točneje rečeno: tako hitro Nemci ne nehajo streljati. Na vzhodu smo zgradili novo obrambno črto, ki ima tako za neposredne cilje kakor tudi za prihajajoče operacije samo improvizatorični značaj. Jasno je, da si bomo in da si moramo ponovno osvojiti ozemlja, ki smo jih izgubili. Kdaj in kako se bo to zgodilo, o tem seveda danes še ni mogoče javno govoriti, toda naša odločenost za to je trdna in neomajna. Naši sovražniki se veselijo prezgodaj, kakor že mnogokrat v sedanji vojni, ako menijo, da se jim je posrečilo zlomiti Reichu hrbtenico. Vojna še ni končana in se sploh na ta način ne bo končala. Narod devetdesetih milijonov, ki ima pred očmi usodo, kakršne bi mu bilo pričakovati po ohromitvi njegove vojaško in politične odporne sile in ki je bil o tem na novo poučen po strahotnih primerih nepopisnih boljševiških grozodejstev v vzhodnih pokrajinah, zasedenih po sovražniku, ta narod sploh ne bo nikdar obupal in ne bo položil orožja, ako ima v sebi le še iskro časti in življenjske volje. On se bori za svoj obstoj, kjer koli se mu le nudi možnost. Kdo bi ravno njemu mogel odrekati močno odločenost k temu po vseh že skoraj legendarnih dokazih vojne morale in hrabrosti nemškega naroda v sedanji gigantski borbi na fronti in v domovini.

Sovražnik nam je podal učinkovit nazorni pouk o tem, kaj bi počel z nami, če bi odpovedali. Ušesa sveta so sicer gluha za bolestne krike milijonov trpinčenih, telesno in duševno posiljenih ljudi, ki jih je boljševizem na severu, vzhodu in jugovzhodu Evrope ter sedaj tudi na vzhodu naše lastne domovine pograbil v svoje neusmiljene roke; toda naša lastna ušesa so postala zato tem bolj tenkočutna.

Vsak Nemec ve, da niso grozotne vesti z vzhoda, ki so pogosto tako ogabne, da se jih pero brani zapisati nikakšni fantazijski proizvodi nemške vojne agitacije, temveč strašna resnica, ob kateri kri v žilah ledeni. Pri nas nimajo mednarodni židje in njihovi, po vsem svetu vneto delujoči pomirjevalci nobene sreče s svojimi gnilimi razlagami, da je vse šele pol tako hudo, ali pa da se bo dalo na kakšen način še uravnati.

Mi ne spadamo med tista prisловično znana največja teleta, ki si svojega klavca sama izbirajo. Branimo se pred krvoželjnim in maščevalnim sovražnikom z vsemi priponočki, ki so nam na razpolago, in predvsem z nekim sovraštvom, ki ne pozna nobenih meja. Poplačati bo moral, kar nam je storil! Niso zaman jokali tisoči nemških žena in prosjačili vsaj za življenje, ravnala z njimi kot z divjadjo in poželjiva soldateska s stepe padla čez nje, ravnala z njimi kot z divjadjo in še slabši kakor s to, jih podvrgla nepopisno nesramnim telesnim in duševnim trpinčenjem ter jim polagala potem v zasmeh in peklenski porog njih pobite dojenčke pred noge. To nam Nemcem! Ali je kdo med nami, ki bi se drznil spričo teh strahot, ki si jih človeški možgani normalno niti izmisliti ne morejo, ki so jih pa tukaj v človeški podobi naokrog tavajoče pošasti tisočkrat storile, stopiti pred svoje narodno vodstvo z zahtevo, naj napravi konec in prepusti takšnemu sovražniku ves naš narod!

Fanatična odločnost do borbe

Ni potrebno, da bi še nadalje govoril o tej stvari. Takšna predstava je preabsurdna, da bi bila potrebna resne zavrnitve. Za kaj nas neki smatrajo v sovražnem taboru! Če bi tako ravnali, kakor tam od nas pričakujejo, tedaj bi si pač zaslužili ono nizkotno ravnanje, s katerim so nam pravkar spet zagrozili na konferenci v Jalti. Ne! Proti temu obstoji samo odpor za vsako ceno, fanatična odločnost do borbe na fronti in v domovini, borbenost, ki jo krije trpeča, toda na koncu vendarle zmagujoča skupnost našega naroda, skupnost, katere se oklepamo danes z vsemi vlakni, ker nam je v teh težkih časih edina obramba in opora. Kakor naši očetje tolikokrat v naši zgodovini, tako bomo tudi mi zlomili naval Mongolov na jedro evropske dežele. Sebe in njo bomo branili s fanatičnim in žilavim sovraštvom pred njim, da bo mogla nekoč legenda tudi o nas pripovedovati, da so se mrtveci po dnevih vročih bitk v temno grozečih nočeh še dalje borili v zraku. Mi se udarcev, ki so nas zadeli v tej gigantski borbi ne sramujemo. Bili so mogoči samo zato, ker kriljeta evropski zapad in po svojem vodstvu plutokratsko-židovska USA sovjetski soldateski boke in nam vežeta roke, s katerimi bi mogli boljševizem tudi sedaj še vsak trenutek pobiti na tla.

Bogataši ne zaostajajo za Sovjeti

Plutokracije ne zaostajajo za Sovjeti po svojih krvoželjnih načrtih sovraštva in maščevanja proti Reichu in proti nemškemu narodu. Čeprav so že tolikokrat zaman poskušali, da bi našo fronto za zapadu predrli s frontalnimi, največjih izgub polnimi napadi, vendarle hočejo ta poskus še enkrat ponoviti. Večna sramota našega stoletja bo ostala, da je bila Evropa v svoji največji nevarnosti priklicani po ogražanju z vzhoda, od svojih zapadnih dežel sramotno puščena na cedilu, da, da so se te celo tako daleč ponižale, da so vihar iz notranje Azije še podpihovale in obenem poskušale porušiti zadnje branike, na katerih bi se ta azijski val lahko zlomil.

Mi seveda tudi nismo nič drugega pričakovali. Mednarodno židovstvo je s svojim dolgoletnim sistematičnim razdiralnim delom javnost v teh državah tako zastrupilo, da sploh ni več sposobna misliti z lastno glavo, da niti ne govorimo o kakih lastnih odločitvah. A poglejte temu nasproti nemški narod, ki si na vzhodu obupno prizadeva zajeziti in zlomiti val iz notranje Azije, medtem ko ga doma bije in muči sadistični sovražni letalski teror, odbijajoč na zapadu in na jugu sovražne napade drugega za drugim, četudi mora za to često zastaviti svoje poslednje sile! Sledeč molče in brez lažnega patosa ukazu višje zgodovinske dolžnosti, zmaguje s svojim stoičnim heroizmom nad silami teme, čeprav so ga skoraj vsi evropski prijatelji in zavezniki pustili na cedilu in se le še bolj kljubovalno in žilavo postavlja v boj za svojo ogroženo življenjsko pravico, nudeč zares sliko ginljive veličine, za kakršno tudi antika nima mnogo enakovrednih primerov! In če bi se morali na koncu naravnost zagrebsti v našo zemljo, če bi morali žrtvovati tudi še poslednji nam preostali ostanek svojega imetja, četudi trpljenju in strahotam zaenkrat še ni bilo videti konca, ne bomo nikdar odnehali od naše upravičene zahteve do življenja, do svobode in do bodočnosti našega naroda. Raje hočemo umreti, kakor pa kapitulirati.

To naziranje, ki ne preveva zgolj nemško vodstvo, marveč enako ves nemški narod, z izjemo morda nekaterih manjvrednih subjektov, ki jim bomo, kjer koli se dajo spoznati, hladnokrvno in brez milosti dali vrv za vrat, to naziranje nam tudi daje moč, da vedno zopet premagamo vse vojne težave, pa četudi so včasi nakopičene v cele gore. Kolikokrat je sovražnik že mislil, da nas je pobil na tla, in kolikokrat smo mu potem prej ali slej vedno zopet prekrižali njegov račun! Ali ni to dokaz več, da se dajo vse krize obvladati, če se pred njimi ne uklonimo, marveč pogumno in neumorno proti njim borimo? Kako besni sovražni letalski teror nad našimi mesti in pokrajinami ruši in upepeljuje človeške domove, cerkve, šole in

Nadaljevanje na 2. strani.

Naprej do zmage

V svojem včerajšnjem govoru je propagandni minister dr. Goebbels kot vedno doslej popolnoma jasno ter odkrito popisal nemškemu narodu sedanji vojaški in politični položaj. Ta položaj je postal po sovjetski ofenzivi iz baranovskega predmostja skrajno napet, nikakor pa ne brezizgleden. Nemške armade, ki so se v tej vojni že tolikokrat izkazale, so se tudi sedaj z nepopisnim junaštvom upre navalu stepe in naglo zgradile nove obrambne črte, ki jih bodo branile do zadnjega, dobro vedoč, da se sedaj borijo za nič več in nič manj kot za goli obstoj nemškega naroda in za ohranitev Evrope z njeno dvatisočletno kulturo. Vse to bi bil namreč uničeno, če bi sovjetsko-mongolska stepa vdrla v osrčje Evrope, tiste Evrope, ki so jo zahodne dežele ne le pustile samo na [illegible] v borbi z boljševizmom, marveč so se celo z njim zvezale ter mu z orožjem utirajo pot za krvavo diktaturo nad evropskimi narodi.

»Mi vsekakor drugega nismo pričakovali,« pravi dr. Goebbels in nadaljuje v zvezi s tem, »mi raje umremo, kot da bi kapitulirali.« S tem ni izrazil mnenja zgolj nemškega vodstva, marveč res vsega nemškega naroda, ki stoji kot granitna skala za svojim izkušenim vodstvom. Na vprašanje, kako se bo moglo zgoditi zdaj, ko trenutno zapleten in na vseh straneh obremenjen položaj ne nudi velikih izgledov za zmago, dr. Goebbels popolnoma trezno odgovarja, da so bili zadnji udarci na vzhodu sicer občutni, toda s previdnim gospodarjenjem z vojnim potencialom, z bistveno poenostavitvijo oborožitve in z improviziranimi sredstvi bo kriza premagana in izgubljena ozemlja bodo po možnosti zopet čimprej osvobojena.

Tudi sovražniki bodo dobili udarec za udarcem, ki bo hromil njihovo vojaško moč in njihovo vojno moralo. Neprestano ter povečano delovanje povračilnega nemškega orožja, povečano podmorniško delovanje in podobno je le en primer za to. Sicer pa nasprotniki Nemčije niso v prav nič rožnatem položaju. Sovjetske izgube znašajo že po njihovih lastnih izpovedih nad 15 milijonov mrtvih, njihovi vojaki so izredno siti vojne, Amerika ima že dvakrat tako visoke izgube kot v prejšnji vojni in se bodo še povečale, Anglija pa, tako nadaljuje dr. Goebbels, »se v tej zvezi skoraj ne splača omeniti«. Po tej vojni jo čaka zlom imperija, zlom njenega socialnega, gospodarskega in družabnega ustroja.

Nemški narod bo prebolel to nesrečo, čeprav ve, da ga čakajo pred končno zmago še velike težave. To trpljenje pa bo imelo vsaj smisel. Nemški narod ve, da trpi za svoj obstoj, ve, da trpi, da bi preprečil še hujše in največje zlo, to je popolno fizično in moralno uničenje in končno se jasno zaveda, da pomeni to trpljenje prehod k veselju in zmagoslavju. Zato se žalosti 9. novembra 1918 ne bo nikdar ponovila. Porok za to je Führer, ki je svetal zgled vsemu nemškemu narodu in ki bo na koncu te vojne ostal velika zgodovinska osebnost, ki jo bodo kot tako priznali tudi sovražniki. Bodočnost bo pokazala, kdo je imel prav. Gotovo je, da ne bo imel prav tisti svet, ki se že danes veseli svoje pijane triumfalnosti.

Kaj pomeni ta govor za nas Slovence, ki prav gotovo nismo izvzeti iz sedanjega velikega svetovnega dogajanja, nam ni treba posebej razlagati in poudarjati. Tudi vsakemu pametnemu in zavednemu Slovencu mora biti namreč danes jasno, za kaj gre: ali zmagati in ostati ali propasti. Tudi nas prav na naši korenini ogroža azijatski boljševizem, ki nas uničuje bodisi kot narod, bodisi kot posameznike, ki bočemo v skladu z dosedanjo zapadno civilizacijo živeti človeka vredno in dostojno življenje, ne pa boljševiškega suženstva ter končnega izhiranja in narodne smrti. Zato moramo tudi mi napeti vse sile za zmago poštene evropske stvari, upreti se moramo vsem tistim, ki nam hočejo s katere si bodi strani vsiliti tisti boljševizem, ki ga kot celota odklanjamo in se naši najboljši sinovi borijo proti njemu. V tej borbi ne smemo niti za trenutek pokolebati, marveč moramo iti do konca za svojim nespremenljivim ciljem.

Nemčija se je izkazala v krizi

Nadaljevanje s 1. strani.

kulturne spomenike, muči naš narod do krvi in skuša njegovo domovino spremeniti v puščavo! A kaj je sovražnik s tem dosegel? Edino to, da ga še bolj plamteče sovražimo. Ali govori le eden nad nami o tem, da se moramo zaradi tega ukloniti njegovemu terorju, ne glede na to, kakšne bi bile posledice?

Nemški narod bo prenesel vse trpljenje in ustvaril nov svet

Mlado nemško dekle je bilo nedavno pred ameriškim vojnim sodiščem, ker se ludi na področju, ki ga je zasedel sovražnik, ni dalo odvrniti od tega, da bi služilo svoji domovini. Britanski listi so poročali, da se je tudi spričo bližnje smrti vedlo kot junakinja, ki je napravilo iz tožiteljev obtožence, ki jim je v sveti jezi zabrusilo v obraz njihove zločine, storjene naši domovini, in ki je na vse prigovarjanje imelo samo en odgovor: »Nemški narod bo prenesel vse trpljenje in ustvaril nov svet!« Nasi sovražniki tega ne bodo razumeli Oni sploh ne morejo razumeti, kajti oni imajo docela drugačne, slabše nazore od naših. Mi vsi pa vemo, da je to dekle govorilo v našem imenu, da je tu iz obraza v obraz z našimi mučitelji povzel besedo otrok našega naroda za ves svoj narod, ne pa kak plačan ali uradno pooblaščen zastopnik, da je zabrusilo sovražniku v obraz našo sveto mržnjo in naše kot prepad globoko zaničevanje, tako da si niso niti prekuhani pšuni v Londonu upali več zanikati, da je naša stvar boljša in bolj človeška in da smo že sedaj na vsej črti mi odnesli moralno zmago.

Neomajna vera v končno zmago

Čeravno govorim v tem primeru zgolj za svojo osebo, vem prav dobro, da nešteti milijoni Nemcev in predvsem oni, ki jim je ta vojna prizadejala največje gorje, matere in otroci v begunskih kolonah, izbombardiranci, oni, ki so izgubili na bojiščih svojega sina, brata ali očeta, predvsem pa naši vojaki na fronti, da mi bodo vsi ti s strastnim »Da« dali svoje potrdilo, če rečem, da trdno in neomajno verujem, da bo ta naša stvar na koncu odnesla zmago in da bi bila, če se to ne bi zgodilo, boginja zgodovine le plačana vlačuga in strahopetna oboževalka števila, da bi zgodovina v takem primeru ne imela prav nobene višje morale in da bi svet, ki bi se porodil iz strahotnih krčev te vojne, ne imel nobene globlje upravičenosti do obstoja, da bi bilo življenje v takem svetu hujše od pekla in da ne bi smatral več za vredno živeti življenje ne zase, ne za svoje otroke in za vse one, ki sem jih ljubil in s katerimi sem se toliko plodnih let skupno boril za boljši in plemenitejši življenjski obstoj, da bi tako življenje za svojo osebo z veseljem zavrgel, ker bi samo to še zaslužilo in bi bilo zato obžalovati one, ki bi si ga hoteli v takih okoliščinah kupiti za ceno strahotne podreditve.

Ali je zgodovina kdaj koli dala ljudem povod, da bi o njej tako mislili in sodili? Ne. Bila je na koncu vedno pravična, če so ji narodi dali priliko, da je smela pravična biti. Preizkušala je one, ki jih je hotela poklicati za najvišje, vselej najtrše in najsrahotnejše, da se je šele potem, ko so bili že čisto na robu obupa, dobrotno sklonila k njim in jim predala lovorjiko zmage. Kdaj in s čim bi nam bila dala povod za domnevo, da je svoje naziranje spremenila? Ostala je vedno enaka. Časi, narodi in ljudje se lahko spreminjajo, ona pa ostane večno nespremenljiva. Če nas danes preizkuša in dolgo tehta, komu naj v tem spopadu narodov prizna poslednjo zmago in s tem dokončno zmagoslavje, se zaradi tega ne smemo pritoževati. Friderik II. se je moral sedem dolgih bridkih let boriti za svoje in svoje države golo življenje, često pod brezizglednimi pogoji in kolikokrat se je v trpkem in nezlomljivem ponosu upiral usodi, ki pa ga je vendarle tepla in mučila zgolj zato, da ga je na koncu povzdignila med največje v zgodovini in napravila iz male siromašne in preganjane Prusije osnovno celico novega nemškega Reicha, ki se danes, sloneč na heroičnem delu tega edinstvenega kralja, bori za duhovno vodstvo našega kontinenta. Če bomo tudi mi danes delali tako, kakor je takrat Prusija, potem lahko na koncu te vojne pričakujemo enako zmagoslavje in med velike pojave zgodovine iz tega ves svet obsegajočega spopada narodov, ne bodo spregeti bahaški vojni voditelji na sovražni strani, ki so z desetkratno nadmočjo napadli narod, navezan zgolj sam nase, marveč mož, ki je ta narod vodil, ga vedno znova dvigal in vedno znova preprečil, da bi njegovi sovražniki dosegli svoj cilj in vrgli nemški narod ob tla.

Izgledi za zmago

Vem, da bi mi mnogi, in ne najslabši med nami kot sklep iz teh razlaganj radi postavili vprašanje, kje neki se nam v tem trenutno napetem in na vse strani obremenjenem, da ne rečem preobremenjenem položaju nudijo izgledi za zmago. Ne bom okleval na to vprašanje z vso treznostjo odgovoriti. Naš oboroževalni in prehranjevalni potencial je bil zaradi udarcev na vzhodu močno okrnjen. To ve vsakdo. Ta okrnitev pa ni tako velika, da bi mogli nadaljevati vojno le še omejeno dobo. Morali bomo biti bolj gospodarni, kakor smo bili dosedaj. Postavljeni smo pred potrebo, svoje vojno življenje še bolj omejiti, svojo oboroževanje bistveno poenostaviti in preusmeriti na odločilna težišča, naš človeški potencial še bolj izčrpati, tudi v notranjem vodstvu uvesti sistem pripomočkov in tako v mnogočem z improvizacijskimi sredstvi skušati doseči to, kar je bilo poprej stvar temeljite načrtnosti. To pa ni treba, da bi moralo biti brezpogojno škodljivo. Letalska vojna vedno znova dokazuje, kaj se da na ta način doseči. Vse gre, ker mora iti! Pri tem moramo pokazati spretnost in okretnost, ki sicer sama po sebi ne odgovarjata našemu bistvu, ki pa lahko predstavljata zelo dragoceno obogatitev. V ostalem velja urediti naše priprave tako, da bomo izgubljena področja čim prej mogoče zopet priborili nazaj. Krize prav gotovo ne premaga resignacija, marveč v večini primerov življenjska volja.

Tako neporušljivo življenjsko voljo, ki je že marsikaterega bolnika, ko je bil že na meji med biti in nebiti, rešila preko kritičnega trenutka, to voljo moramo danes dokazati kot narod. To mora postati čin samokontrole nas samih, pa tudi napram vsem ljudem v našem dosegu. Zlasti naj to dovede do silnega porasta naše nacionalne zavesti moči in samozavesti, ki sta lahko in sta baš v tem času odločilnega pomena. Danes smo podobni maratonskemu tekaču, ki je izmed 42 km, ki jih ima prevaliti, pretekel že 35 km. V tem stadiu ne bo nikdar v onem nastrojenju, v katerem je bil ob startu. Pot ga v potokih obliva po vsem telesu, oči se mu zameglijo in boji se, da mu bo vsak trenutek odpovedalo srce ali pljuča, parkrat že je prehitel svoje nasprotnike, a potem so ga oni prehiteli, navdušeni vzkliki prijateljev, na startu so utihnili, a on teče prepuščen docela sam sebi, po samotnih suhih progah, njegov spremljevalec je samo neusmiljeno pripekajoče sonce, ki ga tako utruja, da notranji skušnjavec vedno znova dobiva izgled na uspeh z nasvetom, naj odstopi in pusti na cedilu zastavo, pod katero je nastopil. Proti temu pomaga samo železna volja do vztrajanja. Vsak znak slabosti opogumi nasprotnika in zmanjšuje s tem njegove lastne izglede. Nasprotniki so natanko tako utrujeni kakor on sam, a tega nihče noče in ne sme pokazati, ker bi s tem ogrožal le svojo lastno stvar. Teči mora dalje za vsako ceno in pod vsakim pogojem, pa četudi se, ko kot prvi dospe na cilj, nezavesten zgrudi in sliši vzkliikanje množice, ki je muhasta kakor sreča, le še kot oddaljeno šumenje. A on je zmagovalec, njemu se pokloni lovorjev venec, prestane telesne in duševne muke se kmalu pozabijo, preostane pa samo zmagoslavje in uspeh.

Nedvomno imajo prav tisti, ki pravijo, da se to ne da primerjati s tem, kar trpimo mi. Saj je bila tudi nam vsiljena vojna brez primere in brez zgleda. Bil bi zadnji, ki bi hotel oporekati, da je n. pr. postal sovražni letalski teror nečloveški in komaj še znosen. To drži. So pa še hujše stvari, kakor to in mi bi jih spoznali, če bi se uklonili uničevalni volji naših sovražnikov. A tudi oni dobivajo od nas udarec za udarcem Tudi oni smatrajo neprekinjeno uporabo našega povračilnega orožja »V«, ki se bo v prihodnji dobi še bistveno ojačila za neznosno. Oni stoje pred zopetnim oživljenjem nemške podmorniške vojne, o čije pričakovanem obsegu si, sodeč po njihovih izjavah, zaenkrat še niso ustvarili nikake prave sodbe Položaj sovražne pomorske tonaže je z razširjenjem nasprotnega vojevanja do skrajnosti napet, vsekakor tako, da lahko globlji vdor dovede do uničujočih posledic za sovražnikove izgleda. Kratko in malo: vrhunec in s tem kritična točka vsake vojne je vselej in povsod na noževi konici. En sam gram uspeha ali poraza lahko često pokrene tehtnico zmage ali poraza, na to ali ono stran. To je za nas vzrok več, da stojimo kot hrast v viharju, upirajoč se mu če postane presilovit, popuščajoč sicer tu in tam in se mu prelagodujoč, a nikdar ne smemo pasti ali kloniti. Naši sovražniki niso nikaki polbogovi. Nasproti njihovemu večjemu številu postavljamo mi svojo večjo vrednost. Toda to moramo tudi res storiti. Ne bodo nas mogli spraviti ob tla, če ostanemo trdni in neomajno odločni, da tega nikdar ne dopustimo in raje prenesemo vse, kakor pa da bi zastavili ali predali svoje življenje brez izgleda, da bi ga mogli še kdaj oblikovati, kakor je človeka vredno.

Ogromne izgube Sovjetov

Ali je morda v sovražnem taboru bolje kakor pri nas? Ne, nikakor! Sovjetska zveza sama ceni svoje totalne izgube na 15 milijonov. Tudi ona ne more tolikega puščanja krvi prenesti brez najtežjih posledic za svoje nadaljnje vojne izglede. Njeni vojaki so, kakor izhaja iz izpovedi ujetnikov, kar se da utrujeni vojne in jih drži pokoncu le še upanje, da so tik pred zmago in da jim je prevaliti do nje le še kratko pot. Mi jim moramo to tej napraviti to pot dolgo, zelo dolgo in izgub polno, kar se le da. Vojaški preokret jih bo naglo prebudil iz njihovih drznih sanj. Tudi najbolj otopela žilavost notranjeazijske rase ima nekje svojo naravno mejo in je, kakor to dokazujejo neštevilni zgodovinski primeri, koncem koncev vselej podlegla uporni volji germanske rase, do samoohranitve, če se je ta le zavedala svoje vrednosti in če ni smatrala v razvoju borbe pojavljajočih se kriz za ceneno priliko resignacije, marveč za drago plačano priliko za še večji porast in razmah svoje lastne moči. Ni nobene okoliščine, ki bi kazala na to, da bi v tej vojni prvič ne bilo tako. Boljševizem sicer opravlja v tem svetu pravo hudičevo delo, a na koncu bo Lucifer, ki si je hotel podvreči zemljo, kakor že tolikokrat, vselej zopet pahnjem v temni prepad.

Res je, da ta vojna v Evropi doslej relativno ni dirnila Združenih držav. Toda kaj jih končno ta vojna briga? Njihove divizije še z najbolj krvavimi izgubami napadajo naš zahodni branik. Toda kako dolgo še? Amerika ima zdaj v tej vojni že več kot dvakrat tako visoke izgube kakor v prejšnji svetovni vojni in te ne bodo nazadovale, marveč se bodo še stopnjevale. Možno je, da je ameriški predsednik Roosevelt s tem načinom vojskovanja zadovoljen, vprašanje pa je, ali to velja tudi za njegove vojake. Skozi vso Evropo so prinesli bedo in trpljenje in zato nam morajo drago plačevati v stotisočih s svojim življenjem. Njihov predsednik jih je nalagal, da jim ogražamo njihovo zapadno poloblo in zato sedaj kopiči gore svojih mrtvecev v Evropi. Niti on, niti njegovo ljudstvo nimata niti najmanjšega izgleda, da bi tudi v primeru zmage uživala njene sadove. Prav tako jih bo izgnal boljševizem iz osrčja Evrope, kakor jih je izgnal iz njenih vzhodnih in jugovzhodnih obrobnih področij. Tisti angloameriški vojaki, ki ne bodo v tej tako imenovani tretji svetovni vojni obležali mrtvi na bojišču, se bodo vrnili domov kot nosilci obupa nad svetom, ki je najboljši pogoj za boljševiško svetovno revolucijo. Svetovna obla se bo potapljala v krvi in solzah in zadnji ljudje bodo posvetili svoje poslednje vzdihe spominu na nas, ki napovedujemo in smo napovedali nesrečo, pa so nam zločinska kratkovidna sovražna vojna vodstva preprečila, da bi jo zadržali.

Anglija se je sama pogubila

Takšna bi bila nasprotna alternativa te usodne vojne, če bi namreč naši sovražniki dosegli svoj cilj. Komaj ima pomen v zvezi s tem sploh omeniti Anglijo. Ona se je sama pogubila. Stoletja in tisočletja bodo v bodoče angleški otroci in vnuki preklinjali sedanjega angleškega ministrskega predsednika, čigar oči, izpačene od sovraštva, niso več sposobne spoznati resnične in dejanske interese angleškega imperija, ki v slepem Amokovem besu zabode vse, kar mu pride pod nož in noč ter tudi ne more zapaziti, da je postala medtem Anglija po nedavni izpovedi nekega vplivnega severnoameriškega senatorja majhen črviček v telesu Evrope, ki so jo njeni močnejši zavezniki popolnoma nadkrilili ter potisnili v kot, uporabljajoč in izrabljajoč njeno narodno čast v svoje interese, z namenom, da bi na koncu zgubila še svoj svetovni imeprij. Neki ameriški poročevalec je pred nekaj dnevi zapisal, da je Anglija do kosti sita vojne ter da je London trenutno najnesrečnejše in najbolj obupano mesto na svetu. Zato je razumljivo dejstvo, da Anglija nima več nikakega drugega vojnega cilja, kot kvečjemu pohlep po nasičenju žeje po krvi svojega ministrskega predsednika, da bo ta dežela ob koncu vojne pred zlomom svojega socialnega, gospodarskega in družabnega ustroja, da ji že danes pohajajo njeni dominioni in da pričenjajo Kanadčani po svojih težkih krvavih izgubah končevati s to zanje brezsmiselno vojno na ta način, da dezertirajo ter da prepušajo svojo od Boga in vseh dobrih duhov zapuščeno domovino njeni lastni, pač zasluženi usodi.

Anglija bo še nadalje uničevala naša mesta. To nas zelo boli, ubilo pa nas ne bo. Mi ji bomo odgovorili z bistveno ojačenim povračilnim obstreljevanjem, ki bo dosegalo vedno večje dele angleške kopnine.

Roosevelt pa igra vlogo smehljajočega se tretjega. Poslednje ladje angleške trgovske mornarice bodo postale počasi plen naših podmornic, ki odhajajo na nove nastope in na koncu vojne bo potem stala Anglija pred ruševinami svojega nekdanjega bogastva, svoje moči in svoje sreče, česar sicer ni želela, a vendar hotela.

Mi smo mlado ljudstvo, ki raste. Po zmagi bomo preboleli nesrečo, ki jo je izzvala vojna. Angleški narod pa se krči. Ta naloga mu bo izpodletela. Potem bo imela Evropa svoj mir, ki ga je vedno motil le London, mir, ki ga bomo morali sicer drago plačati, toda, ki ga bomo potem tudi za vse čase hranili. Naša celina bo in mora na nek način najti svojo notranjo enotnost. To pa z Anglijo ni šlo; iti mora torej proti Angliji.

Človek se mora le sočutno smejati, če danes angleški časopisi z velikim širokoustenjem naznanjajo, da bodo Angleži imeli Nemčijo zasedeno do leta 2000. O ti sveta neumnost. Če bo šlo tako naprej, bo imela Anglija komaj 20 milijonov prebivalcev, njeni tajni svetniki iz Foreign Offic-a pa bodo verjetno še vedno predlagali spomenice, kako je treba vzgajati Evropo in zlasti Nemčijo k demokraciji in naši vnuki bodo začudeno spraševali, kaj neki to more biti? Svet, ki jih bo potem obdajal, bo namreč jasen, čist, moderen, trezen, realističen, brez vsakega napačnega videza, ki ga zna Anglija tako suverено, mojstrsko izkoriščati kot politično sredstvo. Narodi Evrope naj pogledajo na Poljsko, ako se hočejo naučiti, kaj morejo pričakovati od Anglije: nič drugega kot fraze in brce, ako so opravili svoje delo.

Nobenih grožnj se ne bojimo

Ne, ta sovražna zveza med boljševizmom in bogataštvom ne more našemu bodočemu svetu ničesar več povedati. Veže jo sovraštvo proti Nemčiji. Zaslepljenost pa je slaba svetovalka v miru in še bolj v vojni. Mi se ne bojimo tega sovraštva. Grozili so nam že v tako različnih oblikah, da smo že popolnoma otopeli. Ako napovedujejo nemškemu vodstvu po nadejani sovražni zmagi, najneusmiljenejše postopanje, preiskovanje njihovih domnevnih zločinstev in smrtno kazen v vseh oblikah, ki si jih je mogoče misliti, potem se vsemu temu le prezirljivo smejemo. Kajti prvič bomo mi zmagali in bodo zato tako ali tako odpadle te otroške vaje v vpitju naših sovražnikov, ki niso vredne papirja, kateri se zato zlorablja in drugič — da podam tudi našim mrziteljem in sovražnikom dokazljiv argument — četudi bi oni dosegli svoj cilj, potem bi bilo trpljenje in nesreča, ki bi iz tega izhajala v naše ljudstvo, za vso njegovo bodočnost tako velika, da bi bilo za njegovo vodstvo v tem boju pač samo po sebi umevno, da mu prednjači v častni smrti. Toda to so skrbi, s katerimi se danes ne bavimo. Te veljajo izključno nadaljnemu uspešnemu nadaljevanju sedanjega življenjskega boja do njegovega srečnega in zmagovitega konca.

Za železnim oklepom stanovitnosti

Proti tem peklenskim grožnjam se oborožujemo z železnim oklepom stanovitnosti, še tesneje stiskamo naše orožje, odločeni uporabljati kjer je le mogoče in z vsem hladnim sovraštvom ter žarečim fanatizmom ki smo ga zmožni. Brez časti bi bil vsak Nemec, ki bi drugače mislil, pa naj bi bil vojak ali civilist, moški ali ženska, fant ali dekle! Križem po deželi bi ga morali s svetiljko iskati. Nihče nas ne bi mogel pripraviti, da bi podpisali lastno smrtno obsodbo, potem pa resignirano čakali na njeno izvršitev. Dobro, mi bomo morali še dalje trpeti, toda to trpljenje bo imelo potem vsaj nek smisel. Ponosno in kljubovalno ga hočemo vzeti nase, ker mora tako biti, ker je to prehod k veselju in triumfu, ker nas dela trde in nespravljive proti vsakomur in vsemu, kar nas ograža v našem življenju.

Ni mi treba kazati na zgodovinske primere, da bi vlil našemu ljudstvu moč za takšno vztrajnost v vojni Ono jo ima v svojih lastnih prsih. V svoji celoti je danes izrezano iz tistega lesa, iz katerega je bila nekoč ustvarjena Prusija, tista Prusija, ki je s svojim imenom dala svetu tudi nov političen pojem, prusovstvo. To je tisto mišljenje, ki mu ne vzame poguma nikaka nesreča, ki smelo in kljubovalno gleda v obraz navidezno premočno svetleči usodi, ki se ne ustraši nobene nevarnosti, marveč ji jasno pogleda v oči in s tem že ustvari pogoj za zmago nad njo. Kje bi mogla najti plemenitejše utelešenje, kakor danes v vsem našem ljudstvu na bojišču in v domovini, na vzhodu, zahodu, severu, jugu in v srcu Nemčije

Friderikovo pokoljenje

Če smo preje v srečnih časih pogosteje govorili, da smo Friderikovega pokolenja, moramo sedaj to pokazati In če bomo to storili, potem bomo kakor tista uboga in zapuščena Prusija pod svojim osamljenim kraljem obstali tudi proti premoči naših sovražnikov in potem bo nekoč prišel Hohenfriedberg, ker bomo sovražni koaliciji, pa četudi obsega pol sveta, iztrgali zmago in kakor takrat pod Friderikom Velikim tudi danes pripognili s slavo venčane zastave pred možem, ki iz ponosnega izpolnjevanja dolžnosti zgodovinsko ustvarjajočega genija opravlja svoje delo ne zase, ampak za svoje ljudstvo. Nekoč mu bomo hvaležni. Če je že v miru užival naše zaupanje in ljubezen, mu podarimo danes še vso ponosno kljubovalnost germanske narodne duše, goreče sovraštvo proti našim sovražnikom in obljubo zvestobe, nespremenjive zvestobe na življenje in smrt, pa naj pride kar hoče.

Naše ljudstvo je danes v najtrši preizkušnji. Niti trenutek ne dvomi, da jo bo prestalo. Ko bo prišlo do zadnje odločitve bo vroče. Tega se ne bojimo. Vajeni smo razočaranj, nič več nas ne more omajati. Toda mi bomo dočakali tudi ponosne zmage na vseh bojiščih in proti vsem sovražnikom Nikdar se ne bo več ponovila žaloigra 9. novembra 1918. Naši sovražniki zaman čakajo nanjo. Tudi v najbridkejših urah ne smejo opaziti na nas niti najmanjšega znaka slabosti. Proti njim smo hladnokrvni in napolnjeni s srdom, domovina in bojišče. Domovina in bojišče sta postala drug drugega vredna, domovina v trpljenju in delu, bojišče pa v bojih in junaštvu Noben vojak ne sme poslušati sovražnika zapustiti svojega mesta ali postojanke, pa četudi bi ga stalo življenje Za njim stoji ljudstvo, milijoni žensk in otrok ki mu gradijo in mu zaupajo Noben moški in nobena ženska, noben fant in noteno dekle ne sme doma ohrometi v izpolnjevanju trdih vojnih dolžnosti, ki jih je treba izvrševati tudi v najtežjih okoliščinah Vse ljudstvo pa je prekosilo samega sebe v svojem vojnem navdušenju v svojem vernem fanatizmu in v junaštvu svojega srca in svoje duše

Führer - svetal vzgled

Zato imamo pred očmi Führerja kot svetal zgled. On bo in bo ostal velik zgodovinski lik te gigantske borbe narodov in tudi sve naših sovražnikov ga bo kot takega spoznal, ko se bodo razpršile megle vojne, ki mu danes ovijajo jasen razgled. S svojim ljudstvom bojuje dober boj. Ni nikaka sramota dobivati udarce od desetkratne sovražne premoči, pač pa je največja čast, ne jim podleči; iz te slave bosta izhajala sreča in bodočnost našega ljudstva. Kdo še danes govori o tistih podkupljivih pisarčkih, ki so v krizah sedemletne vojne oblivali osamelega kralja s pomijami svoje skepse in svojega votlega posmeha Kdo o vojskovodjih, ki so mu pripravili z izrazito premočjo boleče in često navidezno smrtne poraze, kdo o kraljih in caricah, ki so s 40 milijoni sovražnikov vpadli v ubogo majhno Prusijo z njenimi 4 milijoni, pa je vendar niso pritisnili k tlom, ker jim je kljubovala kraljevska duša, vsak čas pripravljena za boj, nikdar pa ne za kapitulacijo li za podpis kakega sramotnega miru? Vsi so že dolgo razpadli v pepel; on pa, velikt in edinstveni kralj kot takrat, ko se je moral uveljaviti zasmehovan, zasramovan, odpisan, tisočkrat premagan, pololčen, uničen in ubit, vendar danes stoji za vse čase kot odločilna pojava 18. stoletja pred našimi očmi kot genij stanovitnosti Posnemajte ga, Nemci, in vedite, da danes vodi narod mož, ki je odločen pri vseh okoliščinah delati kakor on, da bi za vso bodočnost zagotovil vaše in vaših otrok življenje.

Svet naj bi se v svoji nečimurni triumfalni opojnosti vedno znova spraševal, ali bo prenagla sodba, ki jo danes tako rad dela, vzdržala tudi pred zgodovino in ali ne bo kot takrat na koncu sedemletne vojne propadla v omami občudovanja, katero bo veljalo onemu, ki v nevarnosti ni klonil, marveč je le še tesneje objel zastavo, ki jo je nekoč razvil, da bi jo nosil pred trpečim človeštvom proti novim obalam in boljšemu času nasproti.

Povedal sem, kar sem hotel povedati. Vem, da me naše ljudstvo razume. Naši vojaki na bojišču bodo zopet zagrabili svoje orožje, naši delavci in kmetje v domovini se bodo vrnili k vijaku, stroju in plugu, da bi izpolnili svojo dolžnost, svojo težko dolžnost. Na pot bi rad dal tiste slavne besede, ki jih je veliki kralj pisal svoji sestri Amaliji marca 1757 na enem izmed kritičnih viškov svoje velike vojne. Naj nas spremljejo v teh dneh in tednih:

»Rotim Vas«, tako piše, »postavite se nad vse dogodke. Mislite na domovino in spominjajte se, da je obramba domovine naša prva dolžnost Če boste izvedeli, da se je komu izmed nas pripetila kaka nesreča, se vprašajte, če je umrl v boju. In če bo tako zahvalite Boga za to. Za nas obstajata samo smrt ali zmaga. Eno od obeh je potrebno. Tukaj vsakdo misli lahko. Kako ste hoteli, naj vsakdo žrtvuje svoje življenje za državo, ne pa da bi Vaši bratje dali zgled za to? Ljuba moja sestra, v tem trenutku ne moremo ničemur prizanašati. Ali na vrhuncu slave, ali uničeni! Bodoči bojni pohod je kakor Pharsalus za Rimljane ali kakor Leuktra za Grke ali kakor Denain za za Francoze ali kakor obleganje Dunaja za Avstrijce. To so razdobja, ki odločajo o vsem in ki spreminjajo obličje Evrope. Pred temi odločitvami se mora človek izpostaviti strašnim naključjem; ko pa se razvijejo, se zjasni nebo in postane vedro. To je naš položaj. Človek ne sme obupati, marveč mora vsak dogodek predvideti in z mirnim obličjem sprejeti, kar nam določi Previdnost, brez ponosa nad dobrimi uspehi in ne da bi se pustili ponižati zaradi neuspehov.«

Roosevelt o »tajnostih«

Amsterdam, 1. 3. Kakor javlja agencija Reuter iz Washingtona, je izjavil predsednik Roosevelt zastopnikom treh ameriških poročevalskih agencij, ki so se sestali z njim v Alžiru ter z njim odpotovali nazaj v Združene države, da so dosegli »veliki trije« na krimski konferenci v nekaterih vprašanjih »tajen sporazum«. Roosevelt je izjavil, da namerava o tem poučiti kongres. Te dogovore smatra kot tajne, čeprav bodo sčasoma verjetno prišli na dan.

Tragičen doprinos k spoznanju resnice

28. februarja opoldne so se pojavila nad Ljubljano angloameriška letala ter pričela nedaleč od Rudnika, pod Debelim hribom, obstreljevati sanitetni avtomobil, ki je bil po vseh predpisih označen z rdečimi križi na strehi in ob straneh. Šofer in neki lahkoranjeni sta se še utegnila rešiti, v avtomobilu pa sta ostala dva težko ranjena domobranca. Avtoambulanta se je zaradi zažigalnih izstrelkov iz letal vnela. Ranjenca sta pri živem telesu zgorela. Pomoč je bila onemogočena zaradi ponovnega obstreljevanja iz zraka.

Ne samo mednarodna konvencija, ne le vojaška čast in najosnovnejša človeška čustva zahtevajo od slehernika, da ranjencem, ki nimajo nobene možnosti, da bi se branili in obvarovali grozot vojne, ne stori nič žalega s kakršnim koli vojnim dejanjem. Znak, ki je bil v vseh dosedanjih vojnah deležen na vseh straneh, pri vseh vojskujočih se državah, pri primitivnih pa tudi visoko kulturnih narodih, vsega spoštovanja, je bil znak rdečega križa. Šele sedanja vojna je privedla do tega, da se tudi ta vzvišeni znak ljubezni do trpečega ali morda celo umirajočega bližnjega ne spoštuje več.

Že nekajkrat so naši podeželani imeli priložnost ugotoviti, da komunističnim in krvi željnim tolpam znak rdečega križa ni pomenil prav nič. Nasprotno, vplival je nanje naravnost izzivalno: če so je mogli, so prav nad ranjenci — borci, pa tudi bolniki — civilisti zneseli svoj zločinski sadizem, ki ga kulturen človek sploh razumeti ne more več. Morda so se kedaj še našli kje kratkovidneži, ki so rekli, saj je to le propaganda. Zadnje čase doživljamo dan za dnem, kako Titovi hlapci iz letal trosijo smrt na slovensko ljudstvo. Daleč in blizu od nas se podirajo in gore domačije, na vseh najbolj skritih in neznatnih delih naše tako hudo preizkušene zemlje poje navček za žrtvami bomb in letalskih strojnic.

Zadnji tragični dogodek je vnovič krvav dokaz, da so krščanske in obče človeške zapovedi ljubezni do bližnjega povsem tuje komunističnim hlapcem rdeče Moskve. Našemu slovenskemu poštenju se je upirala misel, da bi taka brezčastnost in surovost bili mogoči še drugod razen pri boljševiško komunističnih tolpah. Sedanjost nas pa prepričuje, da Angloamerikanci niso prav nič boljši

Padla domobranca sta stopila v borbo prav za tiste vrednote, ki jih komunizem in njegovi zavezniki teptajo in ne priznavajo. Zato njuna žrtev, kakor je bridka, ni zaman. Bila je nujna, če hočemo kdaj kot najmanjši med evropskimi narodi biti deležni pravic velike evropske družine in njene lepše bodočnosti. Domobranci se zavedajo, da se borc za pravično stvar. Z njimi pa se zavedamo tudi mi vsi, da so poštenje, odkritost in človekoljubje še vedno zmagali nad nepoštenjem, zahrbtnostjo in nečlovečnostjo

Boji na Žveplenem otoku

Bojna morala japonskih branilcev je nezlomljiva

Tokio, 1. marca. Kakor javljajo vojna poročila, potekajo invazijski boji na Žveplenem otoku ki pripada otoški skupini Bonin, vedno bolj okrog japonskih letališč. Japonska pehota se je zapletla v krvave boje z močnimi ameriškimi edinicami, ki so prodrle v varstvu nad 40 oklepnikov na letališče Motoyama v notranjosti otoka. Japonske sile so ponovno zavzele postojanke na vulkanski gori na južnem delu otoka, ki jih je zasedel sovražnik. Japonska letala podpirajo branilce.

Kakor javljajo nadaljnja poročila, je japonsko pomorsko nadzorstvo, ki je prejšnje dni oviralo gibanje sovražnikovega ladjevja, v toliko popustilo, da so lahko Amerikanci 24. februarja izkrcali nadaljnje oklepnike, topove in drugo vojno gradivo. Vkljub temu, da izstreli sovražnikovo ladijsko topništvo dnevno do 5000 strelov na otok, je moral nasprotnik sam priznati, da je bojna morala japonskih branilcev nezlomljiva.

Sovražnikove izgube so tako visoke, da je moral poslati nasprotnik sedaj v vodovje pri Žveplenem otoku že 10 bolniških ladij. Samo do večera 22. februarja so izgubile prve tri ameriške divizije na otoku 14.000 mrtvih ali ranjenih. Medtem se je zvišalo število izgub gotovo že na preko 20.000

Lissabon, 1. marca. V nasprotju z washingtonsko agitacijo poudarjajo, da Amerikanci med potekom dosedanje vojne na Pacifiku še nikdar niso izgubili toliko krvi ter toliko vojnega gradiva. Neko ameriško vojno poročilo pravi: »Borba, ki divja na Ivojimi, je najmanj dvakrat tako krvava, kakor na Taradu in Guadalkanarju. Ivojima nudi strašno sliko ognja in eksplodirajočih granat«. Nek drugi vojni poročevalec, ki je bil na krovu poveljniške ladje admirala Turneja, piše: »Pristajanje na Ivojimi je končno veljavno potrdilo, da so Amerikanci izgubili ogromne količine vojnega gradiva. To je izjavil tudi vojni minister Forrestal, potem ko si je ogledal ameriško predmostje na Ivojini. Biti si moramo na jasnem, da nimamo opravka z navadnim nasprotnikom, temveč s sovražnikom, ki se bori z nepopisnim fanatizmom«.

Nek newyorški časopis poroča iz predmostja pri Ivojimi: »Doslej so Amerikanci v vsem boju privedli le enega edinega japonskega vojnega ujetnika. To nam potrjuje z vso jasnostjo, proti kakemu odporu se je potrebno tukaj boriti. Od pričetka moderne zgodovine Združenih držav, severnoameriške mornariške čete niso doživele tako ogromnih izgub, kakor pri sedanjih bojih na Ivojini. Ne obstaja torej noben dvom, da so sedaj severnoameriška mornarica, letalstvo in vojska postavljeni pred najtežjo preizkušnjo vojne v Pacifiku«.

Izdajalska vlada Radesca odstopila

Moskva ščuva Romune v državljansko vojno

Bern, 1. marca. Poročevalska služba iz Moskve vrši nadalje gonjo proti izdajalski Radescujevi vladi v Bukarešti in to v toliki meri, da so zavzeli ti napadi že obliko boljševiškega prevrata. Tako objavlja sedaj Moskva neko brzojavko takozvane narodnodemokratične fronte. Boljševiški pripadniki in njihovi trabanti, so poslali brzojavko glavnemu sovjetskemu dninarju v Romuniji, kralju Mihaelu. Brzojavka govori o rablju Radescu, čigar fašistični pomagači so streljali na miroljubne demonstrante. Povzpeli so se celo do groteskne trditve, da se je zbralo prebivalstvo za miroljuben obhod ter da je šlo mimo kraljeve palače, ko so pričeli streljati na nje. V brzojavki zahtevajo, da mora biti odstranjen morilec Radescu, Maniu in njihova klika ter da je treba krivce zasledovati in kaznovati. Sovjetska agencija Tass je izdala istočasno poziv na množico, naj vrne udarec z desetkratno močjo ter da se bori za sestavo nove vlade.

Moskva ščuva s tem povsem odkrito v državljansko vojno v Romuniji. Kakor je bil uresničen pod krinko demokracije proces boljševizacije z vso sovjetsko brutalnostjo v Baltskih državah ter v drugih deželah, ki so prišle pod boljševiško oblast, tako hočejo prisiliti tudi Romunijo da povsem zaplava v boljševiške vode. Moskva se je za Radescuja samo toliko zanimala, ker je bil z izdajalsko kliko, ki se je združila okrog Mihaela, dovolj dober, da je izvedel kapitulacijo pred boljševizmom ter s tem izročil svojo deželo Sovjetom. V trenutku pa, ko se je Radescu domišljeval, da lahko obvaruje vsaj videz romunske avtoritete napram nameravani boljševizaciji, je postal sovražnik boljševikov. Isti Radescu in Maniu, ki sta izvršila izdajo in izročila deželo boljševikom, sta označena danes od njih samih kot rablja in morilca. Romunija je novo svarilo za vse evropske dežele, ki zaupajo demokratski krinki, s katero jih zavedejo v boljševiško past, iz katere ni več nobenega izhoda.

Angloamerikanci se čutijo samo kot zainteresirani gledalci, kakor je bilo to jasno razvidno že pri bolgarskih krvavih obsodbah. Tudi v Romuniji imajo sicer zastopnike v nadzorni komisiji, ki pa nimajo druge naloge, kot da točno izpolnjujejo Stalinove želje ter da celo pripomorejo k izročitvi vzhodne Evrope boljševikom. Londonska poročevalska služba je že nakazala, da so bila že izvršena gotova priporočila za sestavo nove vlade, ki naj bi odgovarjala novim potrebam.

Stockholm, 1. marca. Kakor javlja agencija Tass iz Bukarešte, je odstopila izdajalska Radescujeva vlada. — Kralj je demisijo sprejel ter se pričel posvetovati o sestavi nove vlade.

Stockholm, 1. marca. »Svenska Dagbladet« piše k dogodkom v Romuniji, do bo sledila Radescujevi vladi vlada narodnodemokratične fronte pod vodstvom komunistov. Politika po kapitulaciji Romunije je bila nepretrgana veriga samih kriz, ki so slonele na ideoloških nasprotstvih med komunistično narodnodemokratično fronto in meščanskimi strankami. V vsej deželi se neprestano dogajajo krvavi spopadi, med katerimi zahteva množica odstop sedanje Radescujeve vlade ter imenovanje nove vlade narodnodemokratične fronte.

Ženeva, 1. marca. Kakor javlja radio Bukarest, so v okviru očiščevalnih akcij odpustili v ministrstvu za javna gradbena dela ter tudi v drugih javnih upravnih uradih ter v kulturnih družbah zaradi profašističnega obnašanja nadaljnje uradnike. Tokrat so bili na vrsti tehniki ter inženirji. Razen tega so objavili listi sezname inženirjev in generalnih inšpektorjev drugih družb, ki so bili vsled profašističnega obnašanja odpuščeni iz službe. Ta metodična očiščevalna akcija se vrši nadalje v okviru pogojev premirja, da bi postal na ta način ves državni aparat povsem »demokratičen«.

Titove »volitve«

Ženeva, 28. febr. Na kak način uprizarja Tito v Srbiji volitve, vidimo iz vesti ankarske radijske postaje. Po tej vesti so se v nekaterih skbskih krajih vršile volitve, pri katerih so oddali volilci samo glasove za komunistični osvobodilni odbor.

Molitvena ura otrok bo danes, na prvi petek ob 16 pri frančiškanih. Starši skrbite, da otroci ne bodo mudili in da bodo vzeli s seboj nove knjižice »Otroci pri Jezusu«.

Gospoda, ki je v sredo zvečer nosil aktovko iz Višnjegore v Ljubljano, lepo prosim, da proti nagradi sporoči svoj naslov upravi »Slovenca« pod »Stiična«. 1468

Revežem podarjena drva. Te dni smo objavili zahvalo mestnega županstva gozdnim posestnikom, ki so se najbolj izkazali pri oddaji drv za Ljubljančane. Prav veseli smo, da lahko poleg dopolnimo z imenom pravega dobrotnika mestnih revežev, ki je za oddajo namenjenih 24 kub. m. drv podaril Socialni pomoči za ljubljanske mestne reveže. Ta dobrotnik je znani ljubljanski industrijalec gospod **Ivan Usenik** z Dolenjske ceste, ki zasluži še posebno hvaležnost tudi za dobri zgled drugim premožnim posestnikom gozdov. Mestni socialni urad je razdelil drva najbolj revnim družinam, ki jih tudi drugače podpira mestna občina, že pred zimo, da so si lahko pozimi kuhali in se grели. Prepričani smo, da se je ogrelo tudi marsikatero srce za dobrotnika gospoda Ivana Usenika, ki ga itak vsa dolenjska stran naše občine pozna za moža izredno dobrega srca. Mestno županstvo se dobrotniku mestnih revežev zahvaljuje kar najtopleje z željo, naj bi mu razmere omogočale še nadalje dobra dela.

Goba zaradi cenika

Komisar za cene za Ljubljansko pokrajino je kaznoval sledeče brivske mojstre: Gjuda Aleksandra, stanujočega na Kongresnem trgu št. 6; Potočnika Vilija, stanujočega v Igriški ul. št. 2; Repa Viktorja, stanujočega v Dobrilovi ul. št. 22; Dorčeca Ivana, stanujočega v Škofji ulici št. 6; Habichta Leopolda, stanujočega v Hubadovi ulici št. 7; Pliveriča Mateja, stanujočega v Prešernovi ul. 53-II, in Rakarja Staneta, stanujočega na Rimski cesti št. 21, zaradi sestave maksimalnega cenika za frizersko obrt, ne da bi ga predložili pred uporabo komisarju za cene za Ljubljansko pokrajino v odobritev in zaradi prekrška maksimalnega cenika za brivske in frizerske obrate, ker so prekoračili ta cenik za frizerska dela in zaračunavali tudi več kot 50 % nad odobreno in sicer: Gjuda Aleksandra na 5000 lir denarne kazni in na pristojbino v iznosu 500 lir, vse ostale pa vsakega na 3000 lir denarne kazni in 300 lir pristojbine.

† Dotrpel je naš ljubljeni oče, stari oče, gospod

Luznar Ivan

bivši ključavničarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 3. t. m. ob pol 9 dopoldne z Žal — kapele sv. Krištofa k Sv. Križu

Ljubljana, dne 1 marca 1945.

Globoko žalujoči sin in hčerka in ostalo sorodstvo

Španija stoji trdno za svojo vlado

Španija stoji strnjeno za svojo vlado

Madrid, 1. marca. Kot »spontano narodno glasovanje proti komunizmu« označuje madridsko časopisje ogromno žalno svečanost za dvema falangistoma, ki so ju umorili v Madridu rdeči agenti. Listi prinašajo slike z žalne svečanosti, ki se je udeležilo preko 300.000 oseb. To je bila najbolj učinkovita manifestacija kar jih je kdajkoli doživela narodna Španija.

Tudi nevtralni opazovalci delijo mnenje španskega časopisja, da je prišla pri manifestaciji jasno do izraza zvestoba do generala Franca ter da je bil iz vzklikov proti Moskvi jasno razviden erd naroda nad protišpansko agitacijo iz demokratskega inozemstva. »Španija ima falango, ki ima dovolj poguma, da izpremeni svojo voljo v dejanja. Mi se prav nič ne brigamo za to, kar pravi inozemsko časopisje in kar sklenejo stranke in konference v inozemstvu. V Španiji ukazujejo edino mrtvi našega gibanja,« piše katoliški list »Ya«. »Španija stoji strnjeno za svojo vlado ter bo brezobzirno preprečila vsak poizkus, vreči deželo zopet v roke komunizmu. Jasno in prepričljivo so v torek pokazali desettisoči delavcev, da niso za Moskvo,« izjavlja list ABC

»Arriba« podčrtava, da se falanga ne pusti ustrahovati z inozemsko agitacijo in terorjem, marveč da danes odločneje kot kdajkoli zagovarja protikomunistično misel. Španija ni pripravljena, da bi zapravila vsled par iz inozemstva plačanih agentov uspešno izveden preporod naroda, ki ga je izvršil Franco. »Kdor si je ne bi bil na jasnem o pravem zadržanju španskega naroda, temu je dal pohod madridskega prebivalstva pred krstami obeh dveh žrtev komunizma jasen odgovor,« ugotavlja list »Madrid«.

Zavezniška prevara z okupacijskim denarjem

Berlin, 1. marca. Največjo prevaro s ponarejenim denarjem v vseh časih, ki zopet enkrat označuje to vojno kot povsem židovsko zadevo, je priznal pred javnostjo ameriški finančni minister Morgenthau. Morgenthau je namreč izjavil v Washingtonu, da Združene države niti ne mislijo na to, da bi zamenjale okupacijski denar, ki so ga izdali Angloamerikanci v deželah, ki so jih zasedli. V Združenih državah so natiskali ogromne količine te »invazijske valute«. Pred vpadom v Evropo so Angloamerikanci sveto zatrjevali, da bodo okupacijski denar kasneje zamenjali. Sedaj pa to Morgenthau s pravo židovsko nesramnostjo zanika. Toda to še ni dovolj. Izjavil je namreč nadalje: Če bi se vlade zasedenih dežel drznile zahtevati povračilo plačila, potem bi Združene države odgovorile s protizahtevo za povračilo zasedbenih stroškov.

Sedaj se je zopet enkrat povsem jasno pokazalo, da hočejo Angloamerikanci samo izropati narode, ki so jih, kot trdijo, osvobodili. Na vsak način hočejo narediti kupčijo, pri čemer se skušajo na zunaj delati kot »pošteni kupci«. V resnici pa niso prav nič boljši kot navadni židovski goljufi ali čikaški gangsterji.

Izdajalski napad na goriško gimnazijo

Primorskim komunistom je slovenska gimnazija kakor trn v peti

Bivši slovenski pisatelj France Bevk je v »Partizanskem dnevniku« dne 23. januarja 1945 objavil uvodnik z naslovom »Fašistični strup«. Pod članek se je podpisal. Ker pa se »Partizanski dnevnik« malo bere in pride le malo ljudem v roke, je bil gospod Bevk prisiljen, da svoj »Fašistični strup« razmnoži na letakih in letake potrese po ulici pred slovensko gimnazijo v Gorici. Pod drugo izdajo »Strupa« se Bevk ni več podpisal s polnim imenom, marveč se je sramežljivo skril pod značko OF.

Stvar je za OF in prestiž komunizma na Goriškem nujna. Slovenska gimnazija v Gorici je s svojim resnim delom, rednim dnevnim poukom in vnetim sodelovanjem učiteljev, staršev in dijakov dosegla takoj prvi mesec svojega obstoja tolik uspeh, da že po sami resnosti prekaša podobne zavode v okolici. Materinščina in zdrav življenjski nazor, v skladu z narodovim izročilom, pa sta odliki, ki zavodu dajeta pomembnost za kulturno bodočnost goriškega slovenstva.

Bevka in druge komunistične pajdaše to nepobitno dejstvo boli. Boli ga, da ne more biti ravnatelj goriške slovenske gimnazije on, ki je iz »nesebičnega idealizma« postal komunist, se za zmago komunistične internacionale pobratil z ljubljenimi mu savojci in jih navadil vpiti po slovensko »svoboda je žlata«, da bi s tem preslepil slovensko ljudstvo, ki mu je včasih pisal knjige, in tako postal v pristnem pomenu besede izdajalec. Boli ga, da je ravnatelj gimnazije »reakcionar« (pomeni poštenjak, ki mu je materina beseda ljuba in očetova vera sveta) »Natlačen — Ehrlichovega kova« dr. Lovrenčič. (Bevk hoče nekdanjega svojega prijatelja umazati, s tem da ga postavlja v družbo prvih slovenskih žrtev komunizma Natlačena in Ehrlicha. S tem pa je nasprotno ravnatelju izkazal samo čast; zakaj mučenca Natlačen in Ehrlich sta nam svetla, čista vzornika, kako do kraja požrtvovalno je treba voditi boj za narod in vero zoper breznarodni in brezverski komunizem). Bevka boli, da je iniciativo v prenovi slovenstva na Goriškem prevzel tisti zdravi del naroda, iz katerega se je on — odpadnik — iztrgal.

Bevk je bil zato prisiljen obliti slovensko gimnazijo z gnojnico gnusnih in podlih priimkov: slovenska šola mu je nič manj kot zastrupljevalnica, profesorji in starši dijakov pa so izdajalci, oportunisti, računarji, fašisti, hlapčiči, ki za varnim plotom svoj lastni trebuh molijo, prodanci, suhe veje, ki bodo vržene v ogenj. Profesorji, ki so prišli kot narodni borci zdravit 25 letne rane in se dado iz slovenskih davkov plačevati z minimalnimi plačami, da si komaj plačajo hrano in stanovanje, prejemajo »za svoje izdajalsko delo na ukaz Nemcev judeževe groše od fašističnih oblasti!«

Čujte: »Le nekaj kilometrov proč umirajo naši borci... Odrekli so se učenju in s tem rešili svojo dušo«. Kristjan! Če ti je mar za svojo dušo, vrzi knjige proč in pojdi nekaj kilometrov iz Gorice! Hodil boš morebiti veliko dlje, mogoče boš moral še celo pohiteti, da dohitiš te narodne borce...

Komur je preveč od rok, da bi šel na visoko šolo na Vojsko, kjer bi za svoje zasluge lahko v šestih mesecih iz analfabeta postal inženir, naj se vsaj toliko skesa in se vpiše nazaj na tujo šolo. S tem ne bo popolnoma opravičen, vsekakor pa bo njegov greh manjši; zakaj po Bevkovih besedah bo tam sicer »prav tako srkal »fašistični strup«, a v toliki meri kot v slovenski šoli gotovo ne.

Ne zanima nas, ali »bodo OFarske oblasti priznale izpite, ki so jih slovenski otroci naredili na belogardističnih šolah« — mi diplom vojskega vsenčilišča prav zagotovo ne bomo priznali. Veseli pa smo, odkrito veseli, priznanja, ki ga gospod Bevk s svojo ganljivo pozornostjo nehote daje slovenski gimnaziji. Ko bi komunist k našim naporom za slovensko šolstvo molčali ali jih celo hvalili, bi nas te potrlo; kajti: povej mi, kdo te hvali in jaz ti povem, kaj si. Tako pa vemo da smo na edino pravi poti. K. R.

Po »Goriškem listu«, št. 14.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Iz Gorice

Prof. Emil Komel — 70 letnik Goriški list z dne 17. februarja prinaša naslednjo čestitko: Neutrudnemu delavcu za slovensko glasbo skladatelju in glasbeniku prof. Emilu Komelu vsi njegovi učenci, pevci in zlasti travniški pevski cerkveni zbor, pa tudi naš list, ob njegovi sedemdesetletnici iz srca čestitamo in mu kličemo: Na mnoga leta!

Ljudska univerza v Gorici je priredila sredi februarja predavanje o dr. Antonu Mahniču. Govoril je urednik »Goriškega«a« dr. Milan Komar. Po pozdravnih besedah dr Lovrenčiča je predavatelj razvil sliko dela, mišljenja in življenja dr. Mahniča tako da je bila ta podoba za skoraj sigurnega povsem nova in za velikega moža, našega rojaka, tudi bolj pravična. Predavanje je bilo pri številnem občinstvu priznan uspeh. V sredo, 21. februarja je predaval sodr. Jože Šorli o zgodovini šahovske igre. Tudi to predavanje je vzbudilo lepo zanimanje.

Iz Postojne

O boju v Sajevčih. V vasi je bilo okoli 100 komunistov, ki so prišli v vas po hrano. Vojaki so jih napadli in po boju našli 7 mrtvih in 8 ranjenih partizanov.

Ranjene tolovaje so prepeljali v postojnsko bolnišnico, kjer so še sedaj. To so: Borišek Rudolf iz Trbovelj, Dorni Vladimir iz Gorice, Kocijan Emil iz Vrtovine pri Gorici, Ložar Martin od Sv. Križa pri Trstu, Hunar Vladimir iz Gorice, Kosmač Edo iz Boršta pri Trstu, Ličan Alojzij iz Budanja in Šerek Anton iz Goreinje vasi pri Stičini (ki pa je podlegel rani in umrl v bolnišnici).

Morda celo koga poznate? Ali si morete misliti, da bi poslali komunistu kakšnega našega ranjenca, ki bi padel v njihove roke, v svojo komunistično bolnišnico? Mi ne!

Na svečniico ob treh smo pokopali od komunistov ubitega domobranca Oteničarja. Pokopal ga je vojni kurat Kunstelj. Častni vod domobrancev pa ga je spremil od doma do pokopališča. Naj mu bo lahka slovenska zemlja, za katero je dal svoje življenje!

S Koroškega

40 let novinar. Te dni je član uredništva graške »Tagespost« Herman Krauth, rojen 1878 v Gradcu, obhajal 40 letnico svojega delovanja kot novinar.

V žrtvah za domovino je Spodnja Štajerska na petem mestu — poroča »Tagespost«. Ljudstvo pridno zbira in oddaja vse, kar koli le more pogrešati. Leta 1941. so v teh krajih oddajali le odpadke blaga, l. 1942. tudi obleke, l. 1943. poleg starih oblek še čevlje, a l. 1944. tudi obrabljeno perilo. V vseh tozadevnih zbirkah se je Spodnja Štajerska izkazala v svojem rodoljubju in požrtvovalnosti za domovino.

Smrt znanega botanika. Te dni je v Berlinu umrl častni doktor graške univerze prof. dr. Haberlandt, znani rastlinski fiziolog, ki se je zlasti proslavil na področju fiziološke rastlinske anatomije.

Varčujte z vodo!

KULTURNI OBZORNIK

Dom in svet Simonu Gregorčiču

Zbornik II. lanskega letnika Doma in sveta (1944), ki je te dni izšel, je posvečen stoletnici Simona Gregorčiča, »goriškega slavčka«. Danes naj opozorimo bralce samo na tiste sestavke in doneske, ki spominjajo na ta jubilej. Poudarjen je že z naslovno risbo, ki nosi podpis Gregorčičeva smreka, pa veliko ljudi ne ve, kaj naj ta smreka pomeni. Stoji pa v Gorici na mestu, kjer je stala hiša Gregorčičeve smrti. Ko so zaradi regulacije hišo podrli, so se Goričani zavedali, da podirajo važen kulturnozgodovinski spomenik. Zato so takoj nato zasadili spominsko smreko, ki nosi še danes ime Gregorčičeva smreka. To je tu narisal mladi slikar B. M. Kramole. — Začetna vinjeta sama je reprodukcija zanimive Gregorčičeve šifre (začetne črke), kakor se je podpisal v neko knjigo, ki jo hrani pesnik Gradnik. Tudi druge slike so v zvezi z Gregorčičem: tako je nanovo dojela Gregorčičev lik kot človeka in pesnika akad. slikarica Bara Remčeva v risbi, ki stoji kot celostrauska reprodukcija na čelu umetniških prilog tega zbornika. Kot druga priloga je Perkov izvirni cinkorez, namenjen za ilustrirano izdajo Gregorčičeve pesnitve »Oljke«, predstavljajoč višek pesnitve, ko v viharju kraški gospodar zažiga oljkovo vejico. Prilogi 3 in 4 predstavljata reprodukciji dveh razglednic, ki ju je pisal pesnik batujskemu župniku Lebanu in predstavljata Travnik v Gorici, kakor je bil v Gregorčičevih časih (je cela kasarna) ter Gregorčičevo faro Gradišče. Prilogi 4 in 5 pa sta reprodukciji dveh pesniških rokopisnih prigonic, namenjenih istemu župniku. S temi slikami, h katerim bi štel še zadnjo vinjeto S paše, ki ima zvezo s Pastirjem, je revija počastila njegov jubilej. Še bolj pa s članki, ki so napisani v ta spomin.

Urednik je napisal posvetilo na prvi strani, kjer se spominja pesnika kot buditelja Goriške in vsega naroda, kot pesnika duhovnika, začetnika izrazito »katoliške, sicer rado didaktične in vznešene pesniške tradicije, ki je od njega šla v Medveda in Meška kakor tudi Sardenka. Pregija in Pogačnika z motivi: Bog, slovenska zemlja, ideali čednostnega življenja, kajti — danes čutimo, da je Mahnič obsodil bolj Stritarjevo filozofsko ostalino v njem, kakor pa njegovo srčno kršćansko sočutje.« In slednjič še kot pesnika — narodnega pevca. — Nato sledi prvi natisk, do zdaj še nepriobčenih, v zapuščini se nahajajočih prevodov Spokornih psalmov, ki jih je pesnik opravil v letu 1903. Je to skupina sedmih psalmov, ki tvorijo zase celoto, in sicer psalm 6, 31, 37, 129, 101, 50 in 142. Priobčeni so po prepisu pokojnega kanalskega dekana Venceslava Beleta, ki je bil sourednik pesnikove zapuščine. — Iz zapuščine istega urednika dekana Venceslava Beleta, znanega dominsvetovca Levkosa, je ponatisnjena tudi študija, ali kakor jo je sam imenoval »slovstvena drobtinica«: Šimon Gregorčič in Mirza Schaffy. V njej na podlagi pesnikove lastne izjave o vplivu tega pesnika nanj raziskuje paralele med obema ter jih marsikaj tudi najde, nekaj pa je seveda tveganih: vsekakor pa je dovolj podprt vpliv Bodenstedtov na slog in metaforo našega pevca. — Dr. Anton Kacin je priobčil nekaj Paberkov o Gregorčiču in sicer: 1. Iz škofijskega arhiva v Gorici, kjer mu je uspelo najti nekaj zanimivih prispevkov, ki popravljajo nekatere dosedanje napake, na pr. dejstvo, da je oddal prošnjo za dušebrižnika v ljubljanski prisilni delavnici v Ljubljani, da pa ga goriški ordinariat ni priporočil. 2. Simon Gregorčič in dr. Fr. Sedej, pa skuša na temelju nekaterih dopisov fiksirati njuno prisrčno razmerje. Sedeju je pisal tudi zadnje pismo v življenju in se nanj značilno podpisal »Job-Jeremija«. — Monografist Gregorčičevega življenja prof. K. Bačer, ki je njegovo mladost podrobno in na osnovi najnovejših dokumentov opisal že v Zborniku I. Doma in sveta 1944, je zdaj priobčil samo nekaj Gregorčičevih še neobjavljenih prigodnic, ki jih je pisal Erjavčevim, Vrhovniku, Trinku, Levcu in Frfrili. Obenem pa je popravil tudi neko nesoglasje, ki mu je zazvenelo iz prejšnje razprave dr. Kacina ter ga uglasil, tako n. pr. glede prošnje za prisilno delavnico, katero je Gregorčič umaknil, ker je zameril, da se je zanjo potegoval tudi poznejši kranjski dekan Kobiar. — Še dve malenkosti, nanašajoči se na Gregorčiča, sta priobčini zadaj v zapiskih, in sicer izjava Frana Kristana, vladnega adjunkta v pokoju, o brzojavki k Gregorčičevi petdesetletnici, priobčeni v Gabrškovi knjigi in podpisani »Slovensko dijaštvo«. To izjavo je tedaj poslala ljubljanska »Zadruga«, kar je gotovo lep donesek k razmerju slovenske »moderne« do Gregorčiča. Verjanko pa priobčuje neznano pismo S. Gregorčiča Vatroslavu Holzu, kjer govori o Cimpermanu, Celovčanih, D. Terstenjaku in o Holzovih — pesmih.

S temi članki o Gregorčiču in z natiski še njegovih neznanih del se je Dom in svet — kakor mislimo — gotovo lepo odolžil njegovemu spominu ter — če več ne — vsaj spodobno počastil njegov stoletni jubilej. id.

•

Sovraštvo. — V Salezijanskih knjižicah je izšla brošurica »Ne sovraži!«, ki jo je spisal dr. Jakob Žagar C. M. prvi del. Knjižica govori o pomenu ljubezni in sovraštva, kajti — kdor sovraži, tudi ubija. Sovraštvo pa pomeni odpad od Boga, ker izvira iz greha. Pisatelj v tem prvem delu navaja svetopisemski zgled o neusmiljenem hlapcu. Takoj nato pa v prevodu ponatiskuje znano Tolstega pripovedko o »Sosedih«, ki je sama vredna, da jo človek s premislekom prebere. To je mojstrovina, kakor jih je znal pisati le Tolstoj: preprosto tako, da človek ne čuti prav nikjer umetnosti, samo življenje, toda prav zaradi te in take preprostosti je ta umetnost velika kot življenje samo. V tej pripovesti je zarodek Finžgarjeve Verige, kjer Primož govori prav kakor ta Tolstega starec, oče Ivana Ščerbakova, katerega rodbina se je zaradi jajca sprla s sosedom Gavrilom, pa je sovraštvo obema uničilo premoženje. To pa zato, ker je bilo sovraštvo do osebe večje kot ljubezen do hiše: Ivan bi namreč lahko rešil hišo pred požarom, pa je hotel ujeti soseda in je raje pustil, da mu posestvo zgori... Zgodba, vredna branja. Zato še posebej opozarjamo na to knjižico, ki vsebuje takšno klasično Tolstega povestico ter dr. Žagarjev katoliški komentar k sovraštvu sploh.

Postanite naročnik »Slovenčeve knjižnice«!

Posnemajte to požrtvovalnost in zavednost

Tudi iz nič je mogoče na Primorskem ustvariti šolo za materinščino

Ilireka Bistrica, konec febr.

V majhni vasi Janževo brdo pri Premu so sklenili starši, da bo starejše vaško dekle učilo njihove otroke pisati in računati. Šolo so si izbrali kar v neki večji hiši. Zjutraj pridejo otroci ob osmih v šolo in se učijo do opoldne. Po pripovedovanju ljudi otroci raje ubogajo domačo učiteljico kot pa doma starše.

Šel sem obiskat to šolo. Takoj ob vstopu v šolo sem imel vtis prave šole. V šolskih klopeh so sedeli malčki in ravno čitali zgodbo o Martinu Krpanu. Po stenah so visele stare slike, mogoče še iz prejšnje slovenske šole, manjkalo tudi ni stenskega zemljevida. Na tabli pa so bile napisane slovenske besede z lepo pisavo domače učiteljice.

Poslušal sem, kako so otroci brali. Nato pa sem vprašal, naj mi kdo pove kaj o Martinu Krpanu. Vstal je deček in pripovedoval o slovenskem korenjaku Martinu, ki je prestavil svojo kobilico v sneg. Mala deklica pa mi je deklamirala pesem o »Sinički«.

Človek je res veselo presenečen, ko doživi kaj tako pristno domačega, kar je najlepši dokaz, kako si naš kmet zna pomagati. Gdč. učiteljici vsa pohvala, drugim slovenskim staršem pa vzpodbuda k enakemu delu.

Iz »osvobojenega« Beograda

Prisilna organizacija delovnih bataljonov. Radi obnove Beograda je Titov režim organiziral v Beogradu posebne delovne bataljone, v katerih morajo sodelovati vsi sloji prebivalstva. Ljudje, privatniki in državni uslužbenci, se morajo določenega dne zbrati na dogovorjenem mestu ter nato oditi odkopavat pogušene hiše in tovarniške objekte. Vsi delavci in ostalo ljudstvo pri tem delu so pod stalnim nadzorstvom.

Pozivi na delo. Beograjsko časopisje, t. j. Ribnikarjeva »Politika« in komunistično glasilo »Borba« objavljata pozive vsem beguncem, naj se prijavijo za delo v Vojvodini. Pozivi se stalno ponavljajo, kar dokazuje, da je odziv zelo majhen.

Draginja v Beogradu. Navzlic strogim ukrepom, ki jih izdaja sedanji komunistični režim v Beogradu zaradi naviijanja cen, je v Beogradu zelo velika draginja. To je razumljivo, ker blaga na trgu enostavno ni. Za sedanje razmere v Beogradu je značilno že to, da je n. pr. časopisje, ki vrši med srbskim ljudstvom največjo agitacijo za sedanji režim, tudi zelo drago. Tako stane n. pr. številka Ribnikarjeve »Politike«, ki izhaja v isti obliki in z istimi črkami kakor prejšnja leta, toda največkrat samo na štirih straneh, 10 dinarjev.

Mnogi so že upoštevali nasvete, ki se priobčujejo dnevno v časopisih in so šnell v stanovanjih notranja okna in jih spravili na varna mesta v kleti ali sobah za omare itd. Priporočamo, da to v lastnem interesu storite vsi čimprej, da ne bo prepozno.

Prva domobranska ljudska šola

Iz globokih korenin je pognala odločitev slovenskih sinov — domobrancev, boriti se proti komunističnim tolovajem — roparjem in požigalcem slovenskih vasi. Njihovo moč, no odločnost boja do zmage prepleta ljubezen do domače grude in prednikov, ki so nam dali pravo vero in nam izročili v varstvo svetinje. Zato so borbe domobrancev vedno tako uspešne, zato domobranske bojne skupine ne poznajo počitka na svojih neprestanih pohodih proti komunističnim tolovajem. Prav zato pa tudi ne mirujejo tisti domobranci, ki so komunistične tolovaje pregnali že daleč od svojih postojank. Ti domobranci so se sedaj vrgli na drugo delo: na obnovo prosvetnega dela na deželi. Zato so znova oživeli podeželski odri, bili obnovljeni prosvetni domovi. Prav zato so tudi domobranci na Pijavi gorici ustanovili znanja žejnim otrokom okoliških vasi svojo šolo, ki že več mesecev prav dobro uspeva.

Kraji okrog Pijave gorice so morali veliko trpeti zaradi komunističnega divjanja: Tolovaji so šole požgali, otrokom pa prepovedali hoditi v tiste kraje, kjer so šole še ostale cele. Tako je bilo v okolici, ko je bila na Pijavi gorici ustanovljena domobranska postojanka, mnogo celo po dvanajst let starih otrok, ki niso znali ne pisati ne brati. Domobranci so se od začetkov postojanke vrgli na požrtvovalno delo za rešitev teh bojev iz komunističnega obroča. Hude so bile začetne borbe na Golem, domobranci pa so v njih ostali zmagovalci. Kje je danes komunistični sovražnik daleč od Pijave gorice! Po uspelem delu z orožjem so se domobranci vrgli na delo za dvig prosvete, ki je morala povsod za časa badoljevcev in komunističnih tolovajev počivati. Tako že od božiča dalje obstaja na Pijavi gorici ljudska šola, ki so jo ustanovili domobranci in jo tudi sami vodijo. Kako lep je pogled na vrsto sanjavih otroških oči, ki verno zrejo svoje učitelje v zelenih uniformah, jim odgovarjajo, jih vprašujejo, po končanem pouku pa se zgrinjajo okoli njih! Otroška srca čutijo, da so jim ti fantje prijatelji, ki jim želijo le dobro. Trenutno je na šoli vpisanih okrog 60 otrok. Vedno novi pa se še priglašajo. Šolski prostori so kaj skromni: navadna najeta soba. To pa nikogar ne mori, saj glavno je vsem znanje. Otroci se učijo kar v treh tečajih, tako da je šolska soba zasedena od ranega jutra do pozne noči. To pa je tudi potrebno, če hočejo nadomestiti, kar so v treh letih komunističnega tiranstva zamudili.

Sedaj so se učne moči na šoli pomnožile. Domobranskim učiteljem je prišla v pomoč tudi požrtvovalna gospodična učiteljica. Tako prva domobranska šola prav lepo uspeva. Kako hvaležni so starši požrtvovalnim domobrancem se pa najlepše vidi iz tega, da sami na lastne stroške vzdržujejo šolo z vsem potrebnim. Pijava gorica, Drenik, Brezje, Smarjenje, Gradišče in celo Želimlje veselo pozdravljajo domobransko šolo in kličejo ostalim krajem, katerih otrokom je komunistična revolucija prav tako prekrižala lepe nade šolski hdni: »Posnemajtel«

Iz Šmihela pri Novem mestu

Smrtna kosa. Dne 16. febr. popoldne je angel smrti potrkal na vrata bolniške sobe naše drage sestre Marije Salvatore Jožice Brežnik. Pokojnica je bila najmlajša hčerka bivšega novomeškega ravnatelja gimnazije g. Franca Brežnika. Po dovršenih učiteljskih študijah je vstopila v red šolskih sester Naše ljube Gospe v Šmihelu pri Novem mestu. Kot redovna kandidatka je obiskovala dveletno Višjo pedagoško šolo v Zagrebu, kjer je tudi diplomirala. Vsa sveža in mladostna je prišla med mladino, ki jo je vzorno učila, vestno vzgajala in vneto vodila k Bogu in Mariji. Mladino in cvetje — to dvoje je ljubila prav do poslednjega diha. Zato jo je tudi nedolžna mladina spremljala na zadnji poti in posula njeno krsto s prvim telohom in belimi zvončki. Za njo žalujejo njene redovne sestre, bivše učenke, mnogi znanci in sorodniki, zlasti pa rodni sestri Mara in Anka ter brata Pavel in Viktor, ki so jo kot najmlajšo še prav posebno ljubili. — Draga sestra Salvatora! Sedaj ko uživaš mir in plačilo pri Bogu, ne pozabi nas in naše trpeče domovine!

Iz Novega mesta

»Podrti križ« na odru Prosvetnega doma v Novem mestu. Poleg igralske družine, ki je priredila že več gledaliških predstav in koncertov, so tudi domobranci novomeške bojne skupine presenetili novomeško publiko s časom primerno gledališko predstavo: »Podrti križ« Premiera je bila na prvo postno nedeljo, ponovitev pa bo v soboto popoldne ob pol 5. Da je bila igra zaželena, priča dejstvo, da so bile vstopnice prodane tekom ene ure. Čisti dobiček bo razdeljen med ranjence in begunce.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Divji lovci mirujejo

Lansko jesen so se mnogi zanjkarji spravili na divjačino, zlasti na zajce. Lovili so jih na zanjke po Rožniku in na Barju. Divji lovci so imeli tu in tam dober plen. Spravili so se tudi na srne, ki so se zatekle v rožniške gozdove. Kakor zatrjujejo opazovalci, so sedaj divji lovci opustili svoj posel. Divji zajci so prav redki.

Posestne spremembe

V zemljiški knjigi je bilo v prvi polovici februarja zaznamovanih 10 kupnih pogodb za vrednost 966.000 lir. Saturnus, delniška družba za industrijo pločevinastih izdelkov v Ljubljani je prodal Roku Lasanu, vinskemu trgovcu v Ljubljani, Pokopališka ulica št. 14 dve parceli štev. 539-22 in št. 539-23 k. o. Moste v skupni izmeri 741 m² za 107.373 lir.

Krepak je obrtniški stan

Primerjalna statistika o ljudskem gibanju, kakor jo je sestavil statistični odsek mestne občine ljubljanske, pokaže zanimivo dejstvo, da je še vedno obrtniški stan življenjsko močno krepak v primeri z ostalimi stanovi in sloji. Lani je bilo med ljubljanskimi obrtniki zaznamovanih 860 rojstev, a samo 105 umrlih, torej znaten prirastek! Ljubljanski obrtniki so zaznamovali tudi več porok med vsemi stanovi. Imeli so 178 porok.

Na trgu je zapel kokot

Gospod Jakob, ki rad pregleduje zelo skrčeni tržni vrvež, je omenil, da je te dni na trgu zapel velik kokot, ki ga je neka ženska ponujala naprodaj. Gospodinje so petelina ogledovale, toda vsaka se je premislila, da bi segla v ročno torbico po denar in ga plačala. Ženska je zahtevala zanj 700 lir. Na trgu vsak dan prodajajo kislo zelje in repo na spodnjem delu otoka Tam so dolge vrste.

Oglasil se je kos

Rumenokljuni kosi, oblečeni v novo svatovsko oblačilo, v svetlo perje, so se že začeli veselo oglašati. V četrtek 1. marca je kos zjutraj, ko je valovala še megla, prvič zapel tam na Galjevici svojo jutranjico.

Nesreče in poškodbe

Pri padcu s tramvaja je dobil notranje poškodbe 22 letni delavec Peter Basin. — Premikač drž. železnic, 34 letni France Sedlar si je med delom hudo poškodoval desno roko. — Posestnik v Pijavi gorici, 50 letni Janez Pristavec je padel in si zlomil levo roko v ramenu.

NOVI GROBOVI

† **Janez Trdin.** V Blagovici so v sredo 28. febr. t. l. pokopali Janeza Trdina, mladega gospodarja v Zg. Lokah. Pokojni je bil vzoren kršćanski mož in brat g. kaplana Miha Trdina. Nekaj dni pred božičem so ga tolovaji nasilno odvedli od doma. Zapušča mlado vdovo in tri otročičke. Naj počiva v miru, sorodnike naj tolaži dobri Bog!

† **V uršulinskem samostanu** je umrla mater Eleonora Hudovernik. Ura pogreba bo objavljena jutri.

Anici Avsecevi v spomin

V četrtek 22. februarja ob 9. uri so pri sv. Križu ob veliki udeležbi pokopali gospo Anico Avsecovo, trgovko za Bežigradom. Smrt blage gospe je nas globoko pretresla. Vez, ki nas je tako tesno povezala, je bila njena srčna dobrota. Bila je vedno vesela in živahna, njene roke so bile vedno pripravljene pomagati; posebno družine, ki so imele male otroke, so ji bile zelo pri srcu. Gospa Anica je bila globoko verna in nikdar ni skrivala svojega verskega prepričanja. Zato je bila deležna milosti, da je vse naročila pred smrtjo in se lepo spravila z Bogom. Naj Vam bo ljubi Bog plačnik za Vaša dobra dela, mi se pa Vas bomo spominjali v molitvi. G. soprogu Svetovidu in mali 5 letni Marjetki pa izrekamo globoko sožalje. Hvaležna stranka v imenu vseh.

GOSPODARSTVO

Nemška premogovna bilanca

Zaradi vojnih dogodkov na vzhodnem bojišču je nemška premogovna bilanca utrpela občutno obtežbo. Bilo bi nesmiselno to zatajevati. Sovražnik si lahko sam izračuna, kako velika je izguba pri premogovni proizvodnji. Zaradi tega je treba potegniti iz tega položaja konsekvence in prilagoditi bilanco izpremenjenim razmeram. Tako se pokaže, da izguba zgornješlezijskega premogovnega revirja in morda tudi dolnješlezijskega ni odločilna za vojno. — Nemčija je namreč iz svoje premogovne proizvodnje krila ne samo svoje potrebe, temveč tudi predele evropske celine. Te dobave so sedaj odpadle.

Nemčija krije sedaj le neposredno potrebo svoje države. V ta namen pa ima na razpolago še celo vrsto premogovnih revirjev, predvsem Porurje, potem pa saški revir. K temu je treba prišteti še premogovnike rjavega premoga v srednji Nemčiji, na Lužiškem in na Sudetskem. Rjavi premog sudetskega področja je poleg tega še boljše kakovosti kot ostali rjavi premog in je v gotovih primerih tak, da lahko nadomesti črni premog. Aktivna stran nemške premogovne bilance ima torej mnogo velikih postavk.

Kljub temu pa bo treba na pasivni strani računati z znatnimi omejitvami. V ta namen služi cela vrsta radikalnih varčevalnih ukrepov: odklopitev plina in prehod na kuho v pečeh in štedilnikih, ukinitev oddaj toka v gotovih dnevnih urah in zmanjšanje preskrbe domačinstev s kurivom. Vendar pa so vsi ti ukrepi elastični, ker se še vedno upoštevajo potrebe potrošnikov. V veliko primerih je mogoč prehod od črnega premoga na rjavi premog, zlasti v bližini premogovnikov rjavega premoga. Vsekakor pa bodo potrebe konzuma rigorozno skrčene, tako da bi dobila oboroževalna industrija na vsak našin potrebni premog. Zaradi položaja na premogovnem trgu ne bo zlomljena nemška odporna moč.

(Deutsche Adria-Zeitung)

Ustanovitev zavoda za zavarovalstvo v Trstu. Na zasebno pobudo je bil te dni osnovan v Trstu Zavod za zavarovalstvo. Zavod misli objavljati znanstvene razprave o vseh panogah zavarovalstva in njegovih problemih, nadalje zbirati vse znanstveno gradivo o zavarovalstvu. Predsednik Zavoda je tržaški župan dr. Pagnini, vodja zavoda pa je dr. G. Gratton. — Trst ima kot znano dve veliki zavarovalnici.

Odredba o zapori steklenih balonov. Šef Pokrajinske uprave je izdal odredbo o zapori steklenih balonov. Po tej odredbi morajo imetniki nerabljenih steklenih balonov s 25 ali več litri prostornine, v pleteni ali leseni zaobali, v 5 dneh po objavi te odredbe t. j. do 26. februarja prijaviti balone Pokraj. gospodarskemu svetu in mu jih ponuditi v nakup. Le-ta odloči o nadaljni porabi steklenih balonov. Odkupnino določi komisar za cene. Neizpolnitev te odločbe se kaznuje z denarno in zaporno kaznijo in z zaplembo neprijavljenih ali neoddanih steklenih balonov. Odredba je bila objavljena

Zamenjava denarja v Srbiji. Tito je odredil zamenjavo denarja v Srbiji. Za 350 srbskih dinarjev se dobi sedaj 1 Titov dinar. Za funt je treba dati 400 Titovih dinarjev, odn. po Titovem obračunu 100 000 srbskih dinarjev. Za 1 rubelj je treba dati 80 Titovih odn. 28.000 srbskih dinarjev. Pred oktobrom 1944 je bil funt na črni borzi 50.000 dinarjev, rubelj pa 9 dinarjev. Na ta način je sedaj Tito omogočil onim, ki imajo rublje, da poceni žive v Srbiji. Oktobra 1944 se je v Srbiji še nekaj dalo kupiti, n. pr. za 4000 dinarjev v sredi Beograda 3 kg masti, dočim je sedaj gotovo, da za 16 Titovih rubljev ni mogoče sedaj kupiti niti četrtino kg masti, zlasti še pomislimo, da je pred vojno stala mast v Beogradu 16 din kg.

Proizvodnja električnega toka v Franciji znaša komaj desetino predvojnega stanja. To je pripisovati pomanjkanju premoga. Nadalje je omeniti, da je v Franciji v obratu komaj 9 visokih peči, dočim jih je bilo pred »osvoboditvijo« nad 100

Nica — švicarsko pristanišče. Francoska in švicarska vlada se pogajata, da bi postala Nica prekladališče za švicarsko blago, uvoženo iz prekomorskih držav. Doslej je Švica dobivala svoje uvoze preko Marseilla in Cetta.

Nemški kreditni zavodi v letu 1944 Nemški kreditni zavodi so v lanskem letu doživeli izredno velik razmah. Povečanje hranilnih vlog pri vseh denarnih zavodih cenijo za lansko leto na 26—28 milijard mark. V še večji meri pa so se povečale žirovne vloge denarnih zavodov, in sicer samo pri velebankah za 30% Zlasti so denarni zavodi v lanskem letu pazili na likvidnost. Tudi plačilni promet je lani narastel za 10—20%. Konjunktura za banke je dobra, dočim so stroški poslovanja bili lani celo nekoliko manj

Švicarska narodna banka je lani povečala svoj zlati zaklad za 9% obtok bankovcev pa za 16% na 3.35 milijarde frankov. Od delniške glavnice imajo v rokah kantoni 54 odstotkov, ostanek pa zasebniki.

Obvestila Prevoda

Prodaja mesa

V soboto, 3. t. m., oddajamo 10 dkg govedine v Ljubljani na odrezka »št. 13 in 14 Feb« februarske nakaznice MPU.ja, na Jesenice in v Polju (kjer naj shranijo februarske nakaznice za nakup mesa 10. t. m.) pa na odrezka »št. 11 in 12 Feb«.

Potrošnike pri Leben Frančiški smo odslej pridelili JESIHU Jakobu st. na Pogačarjevem trgu.

Mesarji, bodite v petek ob 14 na klavnici!

ŠPORT

Razpis prvenstva Ljubljane v slalomu. ŽSK Hermes razpisuje za nedeljo, dne 4. t. m. s pričetkom ob 15 ljubljansko prvenstvo v slalomu za gospode, dame in mladino. Tekmovanje bo izvedeno v Šiški, ob Vodnikovi cesti na jasi za Krekovo gospodinjsko šolo. Tekmovanja se lahko udeleže bivši verificirani, kakor tudi neverificirani smučarji. Prijave s prijavnino, ki znaša 10 lir po tekmovalcu, se sprejemajo do sobote, 18. ure v Akademskem domu, Miklošičeva c. 5 pri organu ŽSK Hermesa vsak dan od 14 do 20. Proga bo merila cca 400 m z višinsko razliko 100 m. — Uprava ŽSK Hermesa.

Za simfonični koncert ki bo v torek 6. februarja v veliki unionski dvorani, se začne predprodaja zjutraj v knjigarni Galsbene Matice.

MALI OGLASI

Poizvedbe

POZABILA sem v ponedeljek dopoldne ob 11 v tramvaju, ki vozi v Moste, v papirnati vreči svileno obleko s krpami. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na upravo »Sl.«, ker je to edina obleka.

ZGUBILA sem v četrtek t. t. m. zjutraj od Sv. Jakoba trga do Zvezde črno žametno obleko. Najditelj je naprošen, da jo vrne proti nagradi v Salon Fanči, Kongresni trg.

ZGUBILA sem črno lisico v tramvaju, od lekarne v Šiški do nunske cerkve. Poštenega najditelja prosim, da jo odda proti nagradi v podruž. »Sl.« Miklošičeva cesta 5.

Posestva

KUPIM trgovsko - ali stanovanjsko hišo v sredini Ljubljane, do 6 milijonov. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Pravočasno prodal« 1456.

Razno

LIMONO v čaju dobro nadomešča limonin ekstrakt Citrol. Steklenička prinesite s seboj Drogerija Ant. Kanc, Židovska ul. 1.

Objave

STRANKE naj dvignejo svoje čevlje do sobote 3. t. m. od 5 do ½7 zvečer. Baša Jože, Stari trg 9.

Prodamo

ELEKTROMOTOR - 15 KS 380 Volt in DINAMO 300 Amp. za galvanizacijo proda Herlič, Rimska cesta 13 - Tel. 37-55.

ŠINGER šivalni stroj, pogrezljiv, za domačo uporabo, ugodno prodam ali zamenjam. Pred škofijo 19, skozi zaklonišče.

VEČ DAMSKIH in moških koles ugodno naprodaj. Merkur, Puharjeva 6.

SIEMENS RADIO, najnovejši model z magičnim očesom, popolnoma nov, zelo ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1457.

Zamenjamo

OTROŠKI VOZIČEK - športni, Tribuna, skoraj nov, zamenjam za protivrednost. Ciglarjeva 29, pritl., Moste.

Kupimo

KNJIŽNO OMARO kupim. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1413.

ŠLIKE naših starejših in mlajših mojstrov kupim. Pridem na dom. Naslove pustiti v upr. »Slov.« pod »Šlike« št. 1317.

ŠIV. STROJ, pogrezljiv, prav dobro ohranjen, z okroglim čolničkom, za šivanje naprej in nazaj, kupim. Cenj. ponudbe s ceno in znamko stroja na upr. »Slov.« pod zn. »Dober šivalni stroj« št. 1361.

Človek je silno slaba stvar, toda eno moč ima, ki pa jo zna premalo ceniti. To je moč osrečevati druge. (Faber.)

KOLEDAR:

Petek, 2. sušca: Simplicij, papež; Neža Praška, devica; Lorgij, mučenec.

Sobota, 3. sušca: Kunigunda, cesarica; Marin, muč.; Marcija, muč., Tiellan, škof.

LEKARNIŠKA SLUŽBA:

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Ciril Metodova cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

ZATEMNITEV OD 18.35 DO 6.25.

Drobne novice

Mesečna rekolekcija za gg. duhovnike bo na prvi petek ob 15 s skupno adoracijo in ob 16 z običajno meditacijo Zgrajti škofove pridige v stolnici konferenca odpade.

Za Socialno pomoč sta darovala: g. Jazbec Janko, Ljubljana, Miklošičeva 12 500 lir v počastitev spomina blagopokojnega dr. Frana Kandareta. — G. Antolec Drago, 200 lir namesto venca na grob pok. dr. Otona Fetticha — Iskrena zahvala.

Stolna kongregacija Mar. varstva za gospe ima danes, 2. marca ob 16 redni sestanek v kongregacijski dvorani. Pridite polnoštevilno!

Tečaj o negi in prehrani dojenčka se prične dne 5. marca t. l. ob 16 na oddelku za zdravstveno zaščito mater in otrok hig. zavoda v Ljubljani (Dečji in materinski dom, Lipičeva 3). Tečaj traja tri tedne ter je brezplačen. Vpisovanje se vrši v Dečjem domu vsak delavnik dopoldne.

Za stare in onemogle v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podarila gdč Anica Pavlič namesto cvetja na krsto ge Marije Korošec 200 lir: ga. Vid Čadež pa v počastitev spomina pok. ge Anice Kosovine 200 lir. Najtoplejša zahvala!

Zahvala V počastitev spomina svojega strica g. dr. Al. Nastrana C. M se darovale njegove nečakinje 500 lir za reveže Vincencijeve konference Srca Jezusovega. — Z istim namenom je daroval g. Mavec Franjo, fotograf v Ljubljani, za sirote v Mladinskem zavetišču v Zeleni jami 200 lir Vsem dobrotnikom: Bog povrni!

Pisalne stroje, gramofone, radio aparate, harmonike in naliivna peresa ter vse rezervne dele stalno kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka Everest, Prešernova 44.

»Oddajnika skupina Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 2. marec:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napoved sporeda, nato opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini, o položaju in v slovenščini — 12.45 Salonski orkester — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Od dveh do treh, šare meh — 15 Nemški spored — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Medigra — 17.30 Komorni zbor — 18 Kmečki trio — 18.30 Iv našega leposlovja — 18.45 Solistična glasba — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Branje članka min dr. Goebbelsa iz tednika »Das Reich« — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Nemški spored — 21 Dunaj pozdravlja Ljubljano — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Plesni orkester — 23 Glasba.

Kinematografi

KINO UNION — Odličen cirkuški film »Velenastop« — Leni Marenbach, Rudolf Prack: — Predstave ob 16, in 19. Tel. 22-21

KINO MATICA - »Verdi« - Maria Cebotari, Benjamino Gigli. Predstave ob 16. in 19. Tel 22-41

KINO SLOGA - »Andaluzijske noči - Carmen« Predstave ob 16 in 19 Tel. 27-30

✚ Umrla nam je v 90. letu starosti, ljubeča mati, stara mati in tašča, gospa

Marija Kovač roj. Zaletel

Pokopali jo bomo v petek 2. t. m. ob 9 z žal. kapela sv. Petra, k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica bo v četrtek 8. t. m. ob 7 pri Sv. Petru.

Žalujoči KOVAČEVI.

✝ Po kratki bolezni je nehalo utripati zlato srce naše preljubljene mamice, sestre, tete, svakinje in nečakinje, gospe

Ive Pečar roj. Oblak

vdove po odvetniku in trgovke

Prisrčna hvala vsem, ki ste jo 25. februarja spremili v tako zelo velikem številu na njen zadnji domek. - Slovesna sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani 3. marca ob devetih zjutraj.

Novo mesto, Ljubljana, Kropa, 28. febr. 1945.

Stanko in Janica otroka ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob smrti naše ljubljene mame, stare mame itd., gospe

Ane Potočnik roj. Jeran

ji lajšali njeno trpljenje, darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti, najlepša hvala. Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek 5. marca ob sedmih zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

Žalujoči ostali.

ZRNO DO ZRNA...

Naša Nežika čita v nekem listu gospodinjske nasvete, odkimava z glavo in napenja šobo. »Tu nekdo trdi,« pravi, »da zadostuje za podkuritev premoga prgišče trek ali drobno razsekanih drv. Kdo bi delal poskuse! Vzamem pač toliko drv, da vem, da mi ogenj ne ugasne.«

POTRATA ves srečen:

»Iz vsakdanje rabe vemo, da gospodinje porabijo povprečno 250 g trsk za podkuritev; zadošča jih pa 100 g — moj dobiček: 150 g. V Ljubljani je 25.000 gospodinjstev; vsako podkuri vsaki dan vsaj dvakrat. Moj dnevni dobiček znaša 7.5 tone ali (m³ drv tehta 500 kg) 15 m³ drv. V enem letu sem bogataš, saj premorem 5400 kub. m drv ali v denarju izraženo: 2,700.000 lir. Za danes dovolj — na svidenje v nedeljo!«

Boj POTRATI!

Operno gledališče

OPERA

Petek, 2. marca, ob 17.30: **»Stara pesem in balet Šeherezada«.** Red Premierski.

Sobota, 3 marca ob 17: **»Čarobna piščal«.** Red Sobota Predstava opernega studia. **V. Parma »Stara pesem«,** dramatična romanca v 1 dejanju (3 slike). Osebe: kralj — Janko, kraljica — Bukovčeva, paž — Čudan, glas za odrom — Rakovčeva. Dirigent A. Neffat, režiser in koreograf P. Golovin, scena inž. E. Franz, kostumi J Vilfanova. Čas: srednji vek, kraj: kraljevski grad. — **N. Rimsky-Korsakov »Šeherezada«,** simfonična suita. Osebe: orientalski sultan — Pogačar, njegova soproga — Japljeva, Šeherezada, sužnja — Bravničarjeva, njen ljubimec — M. Kurbos. Sodeluje ves baletni zbor. Dirigent A. Neffat, režiser in koreograf P. Golovin, scena inž E. Franz, kostumi J. Vilfanova.

DRAMA

Nedelja, 4. marca, ob 17.30: **»Pygmalion«.** Red Premierski.

ČRNI KRIŽ ✚

Ugotovil je nedolžnost hčerke, rešil soprogo in razkril korenino vseh dogodkov, Sigmarjevo neznano in neslutjeno očetovstvo.

Je uspeh odgovarjal kupnini? Bo to zadnje odkritje prineslo ozdravljenje ali uničenje?

Lastni sin, očetov smrtni sovražnik, morilec sestre in zapeljivec očetove žene.

Sigmar sam je dal življenje maščevalcu svoje krivde. Toda ali je bilo res treba gledati vse s tega stališča? Lahko pa bi sodili vse čisto drugače, če bi dvomili o Kadczinskijevem poreklu.

Ne, to ni bilo mogoče. Bilo bi nesmiselno.

Nobenega izhoda ni bilo.

Sigmar je moral izvedeti vse.

Če bi dr. Sly le ne bil ves čas opazoval starostno utrujene črte, ki se je Sigmarju vlekla od vratu do lica. Nekaj nebogljenega in usmiljenja prosečega je izhajalo iz nje. Sigmar se je zares silno postaral.

»Veste kje je zdaj Kadczinski,« je vprašal Sigmar nekoliko negotovo. Zdelo se je, kot da mu ob slutnji o novi nesreči zastaja dih. Ali se je morda Slyju zdelo tako? »Moj Bog,« si je mislil, »zdaj se začenjam še sam vznemirjati. A da prav nič ne sluti...«

»Kadczinski je trenutno v Parizu in se namerava v kratkem vrniti v domovino. V tesni zvezi je s tisto zadevo o črnem križu.«

»Poljak — kako je vendar to mogoče?«

Dr. Sly je vzel z mize obsežno pismo. Bilo je tisto, ki ga je dobil iz Vostoha. Nikakor se ni mogel odločiti, da bi ga dal Sigmarju.

Naj mu da v roke ta kelih trpljenja? Naj po kapljicah pije iz njega...

»Ne!

»Nič več ne smel oklevati. Saj nisem bojazljivec ali mazač, ki ne more izpeljati do konca začete zadeve. Nekaj krepkih vbrizgov. Tako daleč bo še segla moč njegovih živcev...«

»Kadczinski ni Poljak... Stara baronica Kadczinska mi je pisala.«

Sigmar je prisluhnil. Igla se je dotaknila kože. Zdelo se je, da je že strepetal pred prvim vbodom...

»Pisala mi je, da je Ahil njen posinovljenec, tuj otrok, ki ga je vzela za svojega.«

Zdaj je Sigmar že čutil ostrino igle.

»Ahil ni Poljak,« je ponovil Sly.

»Ampak?«

»Ampak Korzičan!«

Prvi vbrizg! A ta še ni zadel na živec. Zdaj Sly ni smel izgubljati časa. Preden se Sigmar zave in bi se utegnil braniti pred novo bolečino, mora dobiti drugi vbrizg, — zadnji, a najhujši, ki mu bo prinesel smrt ali ozdravljenje...

»Kadczinski je sin Pere Androssi...«

Bolnik je strepetal in si pri tem v žgoči bolečini sam porinil zastrupljeno iglo do mozga.

»In moj?! Ahil je moj sin...«

Zastokal je in se sesedel. Njegovemu hropečemu vzkriku se je pridružil drug, tišji, a jasnejši.

Sly je planil pokonci in prisluhnil...

Kakšen krik je bil to? Ta ni prihajal od Sigmarja...

Stekel je v sosednjo sobo. Tu ni bilo nikogar. Preden je prišel na hodnik in se ozrl na okrog, tudi tukaj ni bilo nikogar več.

Ko pa je Sigmar drugo jutro po neprespani noči šel k svoji ženi, je zvedel, da je gospa prejšnji večer nenadoma odpotovala in da ni pustila nobenega naslova.

XXIII.

Po cele ure je lahko sedela pred sliko in strmela v njeno čudovito krasoto, kot v razodetje drugega, brezgrešnega sveta. Tedaj jo je zajel globok mir. Sprostila se je vseh težav zmedenega življenja in se potopila v sladkost, ki je izžarevala iz slike. Trdili so, da je to najlepša slika na svetu.

Čutila je, da izhaja nenavadna moč iz tega čudeža oblik in barv, ki se ni dala meriti in doumeti, ampak le občutiti v blaženem trepetu.

Ta slika ni bila izdelana zgolj z barvami in čopičem — bila je goreča molitev, ki je postala vidna, bila je učlovečena vera, ljubezen, ki je razkrivala nebesa.

In ko je prav dolgo gledala sliko, tedaj je namesto sebe, videla pred seboj vse svoje življenje in čutila, kako je počasi šlo mimo nje brez bolečin, tudi ob najtemnejših točkah, kakor da bi vse pokrival čudoviti mir, ki je izžareval iz presvete Device...

Ena sama zabloda in beganje brez cilja je bilo celo njeno življenje.

Zdaj pa jo je obkrožal globok mir.

Bila je še preveč utrujena, da bi mogla mnogo razmišljati o sedanjih tednih. Ali pa so morda minuli že meseci, odkar je odpotovala iz Benetk? Bilo je brez dvoma že zelo, zelo dolgo.

Zdaj je bila zopet v tujem mestu.

Ali ni večji del njunega življenja bilo neprestano potovanje in kratkotrajno bivanje v tujih mestih? Da, skoraj vedno je bilo tako.

V spremstvu čudaške vojvodinje, je bilo njeno življenje stalen beg skozi tuje dežele; vtisi so se menjavali z bliskovito nagliico, — bilo je uživanje vseh krasot sveta brez vsakega užitka.

Prišel je Sigmar in ji ponudil dom. Zakaj ni ostala v tej mirni sreči, ampak se je pustila zopet tirati skozi tuje dežele, dokler se brez moči ni zgrudila na poti?

Zopet je hotel priti Sigmar ter ji ponuditi dom, počitek in skritost. Mar ni hrepenela po tem, takrat v Benetkah? Seveda.

Kako torej, da je zopet sedela sama v tujem mestu?

Tisto popoldne je hotela iti k dr. Slyju, preden dospe njen soprog. Ko je dospela do vrat njegove sobe, je zaslišala govorjenje. Zaslišala je glas, ki ji je bil znan — tako zelo znan!

Sigmar je govoril in dr. Sly tudi. Morala je slišati nekaj besed...

»Ni Poljak... ampak Korzičan... Ahil je moj sin...«

Tedaj se je v njeni duši odprl pekel. Pozneje ni več vedela, kako je prišla v svoje stanovanje.

Ahil je bil sin njenega moža. Ona pa...

Ne, tega ni hotela misliti do konca...

Po tem odkritju je bilo nemogoče, da bi naslednji dan soprog prišel po njo in jo zopet vzel k sebi kot ženo...

Za »Ljudsko tiskarno«: Jože Kramarič — Izdajatelj: Joško Krošelj — Urednik: Janko Hafner.